

TEREKESZTOSÉGI TEL. J. Ramaseter Róbert
Éjjeli telefon (nyo.) 2. Ilc. 8. Budapest

KIADÓHIVATAL TEL.
Str. Baron L. P.

ELŐFIZETESI ÁRAK

Egész évre	1150 Lej
Félévre	600 "
Negyedévre	320 "
Egy hónapra	110 "

X évfolyam • 116. szám
1929 Május 26 Vasárnap
• 5689 év Ijjár 16 •

Ára 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetéseket a
Rudolf Mosse S. A.
Str. Bog. Maria No. 38. Tel. 4-13
és a
LLOYD EXPRESS
Str. Geln No. 20. Telefon 14-55
hirdetési krodák vesznek fel

Nimerower főrabbi a sóhivatal előtt

Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy Chendie buzeui püspök a felekezeti béke nagyobb dicsőségére a május 10-iki egyesítési ünnepségre elkergette a buzeui zsidó deputációt a tribünről. A keresztényi lelki püspök a zsidó deputációt, akiket a hatóságok invitáltak fel a tribünre, e szavakkal zavarta haza: *Jobb lesz, ha nem keveredtek össze. Vagy mi miszünk itt, vagy maguk. A zsidók menjenek le a tribünről.* E barátságos felszólításra a zsidó delegáció nemcsak a tribünről, de az egész ünnepségről elvonult és egy nyomban összehívott nagy népgyűlésen tiltakozott a buzeui zsidóságot ért areulcsapás ellen.

Nimerower főrabbi, aki mint szenátor, a zsidó hitfelekezeti képviseli a szenátusban, a tegnapi ülésen a kultuszminiszter tudomására hozta a buzeui zsidóságot ért sérelmet és tőle kért elégtételt a megbántott zsidóság számára.

Vlad Aurél kultuszminiszter a szent szinódushoz utasította a főrabbit, mert szerinte a miniszternek nincs fegyelmi joga az egyházi hatóságokkal szemben. Mászóval ez annyit jelent, hogy a főrabbit a sóhivatal elé utasították. Mert, ha a miniszternek nincs fegyelmi joga az egyházakkal szemben, még kevésbé kompetens fórum a szent szinódus arra, hogy egy zsidó főpap panaszát meghallgassa, vagy pláne elégtételt szolgáltatson neki. A szent szinódus valószínűleg a valóságos sóhivatalhoz küldi majd a főrabbit. Nem ezt vártuk a kultuszminisztertől és általában a kormánytól. Nimerower szenátusi felszólalása nem azt akarta elérni, hogy a püspököt a miniszter megbüntesse, amire, amint látjuk a miniszternek nincs is joga, hanem legalább annyit, hogy a kultuszminiszter elmondja a maga véleményét erről a nem épen épületes tanulságokkal szolgáló incidensről. A kultuszminiszter, ahelyett, hogy a sóhivatalhoz utalta volna Nimerower főrabbit, kijelentette volna például, hogy úgy ő maga, mint az egész kormány mélyen sajnálja a buzeui zsidóságot ért minősíthetetlen támadást és sajnálja azt is, hogy nincs módjában retorziókkal élni a püspökkel szemben.

A kultuszminiszter azonban erről egy szót sem szólt. De nemcsak ő nem beszélt, hanem a kormány többi jelenlévő tagjai is hallgattak. Pedig kár volt ezért a hallgatásért, mert mit is mond az a régi közmondás: Hallgatás beleegyezést jelent.

A kötelező amnesztia

Az amnesztia - törvényjavaslaton, amelynek szükkeblüségétől nem voltunk tudóságon elragadtatva, mielőtt még szavazás alá került volna, néhány apró módosítást végeztek, alighanem azért, hogy a törvénytervezet humanitáriusabb öltözetben prezentálhassák a törvényhozó testületek két háza elé. E módosító betoldások legtöbbször egy hajszállal kibővíti azoknak a kategóriáját, akik közkegyelemben részesülnek, az utolsó betoldás azonban egy mindenképpen megtehető rendelkezést tartalmaz. Eszerint

az amnesztiát elfogadni nemcsak jog, hanem kötelesség és egyetlen vádlottnak, vagy gyanúsítottak sincsen joga kérni olyan ügynek a letárgyalását, amely amnesztia alá esik.

Vajon miért volt szükség arra, hogy a közkegyelmet ilyen rigorozus kötelességé léptették elő. Miért kell elütni valakit, aki meg van győződve ártatlanságáról, attól a lehetőségtől, hogy rehabilitálja magát. Mert az amnesztia nem jelent rehabilitációt. Az amnesztia kegyelem a megtévedettekkel szemben, akik hálások is kell legyenek ezért a kegyelemért. Az ártatlan embernek azontán, aki ad a becsülete tisztaságára, korántsem elegendő ez a kegyelem. Neki bíróságot kellene van szüksége, amely megállapítja az ártatlanságát.

annak bizonyítására, hogy adatai megfelelték a valóságnak.

Talán csak nem azért tiltják meg a per lefolytatását még akkor is, ha azt maga a vádlott kívánja, mert akadnak létfontosságúak, akiknek kellemetlen volna, ha egyenmely vádlottról a bíróság kiderítené, hogy ártatlan? Gondoljunk csak el egy gyakorlati példát. Az amnesztia vonatkozik a sajtópörökre is. Vagyis kegyelmet kapnak azok az újságírók, akiknek a tolla megtévedt. De akinek nem tévedt meg a tolla? Aki igazat ír és perbe fogták azért az igaz írásért, amiért a közérdeket akarta szolgálni? Az most kötelesség az amnesztiát elfogadni. Ami nemcsak azt jelenti, hogy egyenlően mentesül a zaklatástól, hanem azt is, hogy elveszik tőle az alkalmat

annak bizonyítására, hogy adatai megfelelték a valóságnak.

Egész halom volt miniszter áll perben például bukaresi újságírókkal. Nem is kicsi dolgokért. Gégetükörpanaméért, damboviciai petróleumbotrányért, magán vasutak körül esett visszaélésekért és más egyéb országos érdeklődésre számotartó „politikai cselekedetéről” írott kommentár miatt. Most majd mindegyik főmagánvádló élete végéig arra hivatkozhat, hogyari zutza volna porrá az illető lapok vádjait, ha nem jött volna közbe az amnesztia. A vádlott újságíró pedig köteles elfogadni az amnesztiát s így az ország közvéleménye sohasem fogja megtudni, hogy mi is történt e különböző fényes ügyletek körül.

Válságos helyzetbe jutott a jóvátételi szakértői konferencia

Páris, május 25. Az „Excelsior” c. lap közlése szerint a jóvátételi szakértői konferencia válságos helyzetbe jutott. A német delegáció körében feketén látják a helyzetet.

Általános a vélemény, hogy a mai nap döntő jelentőségű a további tárgyalások sorsára. Schacht dr. ma válaszol a hi-

telező-államok delegátusainak az előterjesztett tervezet tekintetében. Ha a német fődelegátus kijelenti, hogy a módosításokat nem fogadhatja el, a konferencia megkezdheti a kormányokhoz intézendő jegyzékek megszüvegezését, melynek során a többségi és kisebbségi vé-

leményeket külön-külön jelentésekbe foglalják.

Berlin, május 25. A lapok beavatott helyről azt az információt közlik, hogy Höesch német nagykövet tegnap tudatta Briand külügyminiszterrel Hoegler német delegátus lemondását.

Az angol lapok egyöntetű megállapítása szerint az európai feszültség növekedőben van

A lapok az angol választások eredményétől és a Népszövetség júniusi ülészakától várják az enyhülést

London, május 25. A reggeli lapok világpolitikai vonatkozású cikkeikben rámutatnak arra, hogy az elmúlt hét a külpolitika nagyhete volt. A kisanant-konferencia, a lengyel külügyminiszter budapesti látogatása, olasz miniszterelnöki nyilatkozat a jugoszláv-olasz viszonyról és az orosz-lengyel viszony új kiegyezésére vezető Rykow-kijelentések determinálták ezt a hetet. A sajtó azt Langoztatja, hogy a kormányok hivatalos békeszándékai mögött felismerhetően ismét kezd kiéleződni a viszony egyes hatalmi csoportosulások között.

Az európai helyzetben az utóbbi napokban csak a francia-német viszonyban állott be újabb közeledés a két nemzet között, amit a Graf Zeppelin véletlen balesete idézett fel.

A lapok párisi tudósítóknak közlése alapján azt a feltűnést keltő hírt közlik, hogy a jóvátételi szakértői konferencia az utóbbi napok optimizmusra jogot adó szituációjával szemben ismét válságos helyzetbe került.

A hitelező-államok fődelegátusai a várakozás ellenére közölték a német delegációval, hogy az amerikai terve-

zetet mégsem fogadhatják el a jóvátételi fizetések alapjául. A váratlan fordulat oka még kellőképpen nem ismeretes, de tény, hogy a megegyezésre vonatkozó tárgyalások ezzel újra súlyos helyzetbe jutottak.

A sajtó megállapítja, hogy a világpolitikai helyzetben a feszültség növekedőben van, de ugyanakkor annak a reményének ad kifejezést, hogy az angol választások eredménye és a Népszövetségnek Madridban tartandó tanácsulási ülészaka hozzá fog járulni a feszültség levezetéséhez.

Eckener két héten belül újra megkísérli az Amerikába való repülést

Hivatalos fogadtatásban részesítették Friedrichshafenben a Zeppelint - a francia tiszték tiszteletére

Bern, május 25. A „Der Bund” c. lap a Graf Zeppelin Friedrichshafenbe érkezéséről írott tudósításában kiemeli, hogy a léghajót az érkező francia vendégekre való tekintettel hivatalos hatósági fogadtatásban is részesítették. Az admirális repülőbiztonsági és mérnökei a birodalmi hadügyminisztérium és a hadsereg képviselőiben Gelke őrnagy és a polgári hatóságok részéről v. Schüde-Tiller főtanácsos, mint a birodalmi és a württembergi kormány képviselője fogadták és üdvözölték. Friedrichshafen népe az egyenruhás francia tiszteket a léghajóból kiszállásukkor és később is

több ízben óvációkban részesítette.

Berlin, május 25. A Wolff távirati iroda friedrichshafeni tudósítója azt a hírt közli, hogy a Graf Zeppelin két héten belül újra megkísérli az amerikai Óceánrepülő utat. A közelnapokban a léghajó próbatuat tesz, hogy az új motorok beválthassák a megbízhatóságukhoz fűzött reményeket.

Friedrichshafenből a léghajó utasai elutaztak, de elutazásuk előtt kijelentették, hogy Eckener dr. hívására azonnal visszatérnek, mert légi uton akarnak Amerikába utazni. Eckener kijelentette az utasoknak, hogy sajtó utján az újabb

amerikai repülési kísérlet pontos dátumát négy nappal a valószínű indulás előtt közölni fogja.

A léghajó-műveknél a motorromlások szakértői vizsgálata még folyik s csak napok múlva nyer befejezést.

Berlin, május 25. A Wolff távirati iroda párisi tudósítójának közlése szerint Höesch párisi német nagykövet ma újlag megjelent Briand külügyminiszternél és ismételtelen kifejezte a német kormány köszönetét a francia katonai és polgári hatóságok segítségnyújtásáért és szívélyességéért a Graf Zeppelin franciaországi tartózkodása idején.

Egy amerikai beszélőfilm előadásán

Newyork, május 25. A mozikaedráli-
sokban regóta hangos filmeket játszanak.
A kampány a magánszínházakra is ki-
terjedt. Már az első látványos, énekes,
táncos, zenés, beszélő, operette filmet:
a „Broadway Melody” is bemutatták
és táblás házak előtt adják. A Metro-
Goldwin-Mayers vállalat az Astor-
színházat bérelte ki az első operett-film
bemutatására. A Winter Garden és több
színház, ahol ezelőtti zenésdarabokat, re-
vűket játszottak, a beszélőmozitól han-
gosak. A beszélő film drága mulatság.
Jó ülőhelyekért a pénztári ár 2 dollár,
de a jegyeket az árdrágító ügynökségek
kétszeresére emelték. Newyorkban a
pénztárnál csak akkor lehet a színházi
előadásra jegyet szerezni, ha a darab
„lanyha”. Ha egyfolytában megy az
operett, vagy a színmű az ötszázadik
előadás felé, akkor a jegyek a színházi
ügynökök kezében vannak. Némelyik
színház a jegypénztárt becsukja, de a
színházépület mellett kinyit egy jegy-
irodát, ahol dupla árért lehet jegyet
kapni. A Broadway Melody jegyeit is
kétszeres áron adták, a filmoperettről
az előzetes reklámok azt hirdették, hogy

„Jobb az eleven görög igazi előadás-
nál”.

A be nem vált, vagy bukófélben levő
darabok jegyeit viszont félárért lehet
megkapni a jegyügynököknél. Jó elő-
adásokhoz is lehet félárjegyet szerezni,
a 13-as számú ülőhelyeket, az amerikai
habonás, csak ötvenszázalékos enged-
mény mellett hajlandó a szerencsétlen-
ségbe belerohanni.

A Broadway felhőkarcólót teletűz-
delték a beszélőmozik reklámképeivel,
azok esténként szikráznak, villamos-
fényeket lövelnek. Az amerikai hirdetés
vakmerő, rábeszélőerejű. Felmegy a fel-
hők közé is. Egy új cigarettát úgy ve-
zettek be, hogy repülőgéppel rajzolta ki az
ég alján füstbetűkkel a nevét. A Vita-
phone, Movietone, Photophone ontja a
legújabb beszélő filmeket. Már Clara
Bowt, a diákok ideáját is lehet látni,
énekel és beszél a filmen a lábával. A
zajos filmek telekiabálják a Broadwayt.
A csendes film végkép eltűnt a kis mo-
zik félhomályában.

A hollywoodi aranykopolák felett
kongott a halálharang, a moziézők
újabb injekeiót kaptak a mérnököktől,

a wallstreeti bankároktól. A hollywoodi
piac átszervezés alatt. A csendes mozi
végelgyengülését senki sem sajnálja.
Az amerikai folyóiratok nekrológot ír-
nak a csendes moziképekről, a harminc-
éves múltú iparról. Meneken American
Mercury című folyóirata feljegyezi, hogy
a stúdiók harminc év alatt négy irodal-
mi értékű filmet gyártottak, egy író
fedezték föl: Anita Loost, a többi filmet
meg lehet gyújtani, semmit sem veszít
azutókor. A newyorki színházakat a be-
szélőfilmek versenyétől nem féltik, a szí-
nészek legjavát elvitték Hollywoodba,
de új tehetségek nőnek helyükbe, új
írók merednek szervezkedik a Broad-
wayn és Hollywoodban.

A szép szöke mozdímonokról kide-
rült, hogy nem tudnak beszélni, olyan
neveletlenek és buták, hogy néhány
mondatot nem tudnak megtanulni, a be-
szélő stúdiókban nincs sugó, mert el-
romlik a film, nincs réginódi rendező,
akiknek a mestersége abból állott,
hogy a fényképezőgép előtt pózoló mó-
ziszírenek odakiáltotta: Drágám a
terjed körül a szoknyát magasabbra
emeld! A Yale-egyetem drámatanára a
beszélőfilmről Newyorkban művészek s
írók előtt előadást tartott és azt mond-
ja, hogy a beszélőmozit még csak gyer-
mekkorában van. Azonban a hatása je-
lentkezni fog a színműirodalomban és
a közönség beszédében. Az ötfelvonalos
színművek kora lejárt. A dráma legfel-
jebb háromfelvonás lesz. Megrövidül
az előkészítő első felvonással és letosz-
lik róla a fölösleges utolsó felvonás.
Rövidebb lélekzetű lesz és cselekvés
lesz benne. — Élet. Nem úgy, mint a
csendes moziban. A dialógusok rövidek
és pergőtüzek lesznek. — Az amerikai
rövid beszédet még szaggatottabbá és
kifejezőbbé fogja változtatni.

A hollywoodi mozi stúdiókat a csendes
mozik korszaka alatt a képeket eladó
és külföldre exportáló ügynökök diri-
gálták, nem a rendezők és írók. A mo-
zi tömeggyógyászati cikk volt, az volt a
jó kép, amit a gyermek is megértett, a
jó elvette jutalmát, a gonosz megbün-
hődött, házassággal végződött, idegen
nemzet érzékenységét nem bántotta. A
karzat nem szerette a démonokat, a
szomorú befejezést, az életet szépek
akrta látni, vagy megszépítette a na-
ga álmodozásaival. A zajos film a töme-
get az álmodozásából felkeltette.
Még nincs meg a mozinak a beszéd-

Hirneves orvosok

által ajánlott csodás hatása bíról
gyógyiszap,

különösen köszvény, reuma, idegsokk
istásban szenvedők áldása. Házilag
alkalmazható. Kapható:

Hernát gyógyiszapfürdő Marghita
jud. Bihar.

Prospektus ingyen. Fürtötulajdono-
soknak nagy kedvezmény.

hez a tömegzést és gondolatokat elta-
láló kifejezési módja. A hangja riká-
csoló, olyan, mint a fonográf a kezdet-
leges korában. A hangos film sorsa nem
a rendezők, színészek és írók kezében
van, hanem a találmányok tökéletesíté-
sében, műszaki feladat. A csendes fil-
mek révén népszerű színtárok akadémiá-
kon kurzusokon fejlesztik a beszélőfilm
ségeit és művelődnek.

A „Broadway Melody” kísérlet arra,
hogy egész estét betöltő zenés darabo-
kat alkalmazzanak beszélő filmre. Még
régóta leltári primadonnákat vettek át
szereplőkül, Anita Page, Bessie Love
és a Ziegfeld-színházak produkcióiból
ismert amerikai szépségbrigád vonul
fel benne. A beszélő színésznők szája a
megerősítés következtében olyan tár-
ra nyílik, mint a futball-kapu. A new-
yorki cenzorok elmézők voltak, a nudi-
tásokat nem hagyták ki, fűrdőszobaje-
lenetet, vetkőzést is engedélyeztek,
mert a felemelt helyiárok miatt a tömeg
a mulatságból úgy is ki van rekesztve.
A tánclepek kopogását a beszélő fil-
men jól utánozzák, de a zene és az ének
alig érvényesül a mellékszerej miatt, az
előadás nem közvetlen, a nézőtér nem
viharzik, mint az élő operettelőadásokon.

Az amerikai közönség minden új tö-
rekvését honorál, ez a titka annak, hogy
a beszélő filmek most jól mennek, de
nem bódították el a rendező színházi kö-
zönséget. Abból a renesszánszökből, amit
a mozi reklámok hirdettek, Hollywood-
ban még nem váltottak be semmit, az
üttérőkíséreltek azt mutatják, hogy a
beszélő film még a kezdet kezdetén
tart. Szirmay Ödön.

Éles támadások Franciaország és Jugoszlávia ellen az olasz kamarában

Mussolini is barátságtalan hangon beszél Jugoszláviáról

Róma, május 25. A Kamara éjjeli ülésén
Mussolini felvilágosításokat adott a
kozmány külpolitikájáról. Kijelentette,
hogy bár Olaszország nem korlátozza a
kivándorlást, de olyan országokba em-
gédélyez csak, amelyek megérdemlik.

A külföldi fascisták kötelesek magu-
kat alávetni Olaszország diplomáciai kép-
viselőinek. A Dodecanesos birtoka a fas-
cista politika grózelmet jelenti.

A Jugoszláviához való viszony figyel-
met követel, ezenkívül nyugalmat és hi-
degvért. Mikor a barátsági szerződést
nem lehetett megújítani, többen válság-
tól tartottak. A valóságban azonban ez
a paktum már régen csak holt betű lett
és nem javított az olasz-jugoszláv viszony-
ra.

Nem lett volna helyes megújítani ezt
a szerződést, amely sohaem vált ténnyé.
Olaszország nem ringatja magát tévedé-
sekbe, de nem adja a reményt se fel,
hogy Jugoszlávia végre becsületes bará-
tsági politikát fog folytatni Olaszor-
szággal szemben. Mussolini nyilatkozata
előtt Ferrá képviselő élesen támadta

Franciaországot tuniszi politikája miatt.
Kijelentette, hogy Franciaországnak
nincs joga Tunisban törvényeket hozni
külföldiek számára, anélkül, hogy az
érdekelte kormányokkal tárgyalásról.
Zozobchi képviselő szentehányt tesz
Jugoszláviának, hogy agresszív politikát
folytat Olaszországgal szemben. Bám-
tat, hogy Jugoszlávia csupán Francia-
országnak 300 millió dinárt fizetett ha-
dífelszerelésért.

A fiunei kikötőt Jugoszlávia bojkot-
tálja és a határterületeken barátságtal-
an politikát folytat.

Magán - Gyermekotthon „Austria”

Vésztői (Bécs mellett, a Déltvasut
mentén) Jägermayerstrasse 18.
Telefon 99.

Dr. H. Kadisch.
Tartós és üdülő tartózkodásra

Kifogástalan pedagógiai vezetés.
Elsőrangú konyha és ájtás. — Férfi
és női tanterv az Orthoebes. —
Kertek. Déri fekvésű pihenőhelyek.
Nyelvi és zeneoktatás. Nyári és téli sport.

A Firestone Gum Dipped Pneu minőségileg
mindig és mindenütt kiváló márka!

A FIRESTONE gumidatba merített Pneu
Önök a legnagyobb kilométertávolságot szolgáltatja,
a legkevesebb költség, a legnagyobb biztonság,
kényelmesség mellett és fáradság nélkül, mely a
pneu-alkotás történetében eddig ismeretlen volt.

A szabadalmazott FIRESTONE Gumidiping ezen
nagyfokú előhaladása előállítási és más műszaki ki-
finomodású gyártási metódusnak az eredménye.

A Gumidiping felfedezése által minden fonal és
szál, minden egyes Cord tiszta gumival lesz elszige-
telve, amiáltal a belső surlódás és hőség: az eddig
még ismeretlen minimumra lesz lecsorítva.

A Fireston gumidatba mártott Pneuk
többbe kerülnek, mint más gyártmányok?

Nem! Azok határozottan sokkal kevesebbe
kerülnek azáltal, hogy ezekkel a legnagyobb
kilométertávolságot érheti el!

Firestone

Női és férfiruhákat vegyileg fest, tisztít Utuló Eluj

A

H

Jeruzs
tud.) In
Amanul
vereség
elleneség
erősebb,
terror
hadsere
fegyelm
nák köz
ben alig
nullah
és kényt
teni. A
Amanul
hol néhá
ségével
nullah
ni Afga
megtele

Közbe
születek
talmas
a harcot
tatott. A
kulturdo
igy hang

„Aman
meg a
hogy ne
tőségét,
gait és
hihtudó
na elege
bün, ami
követett.
eretneke
országun
elkezése
lamáció
tük a gy
tásáról s
nyesivel
erte vá
pénteki
lyezte át
rópavá t
gunkat.
iskolákba
lönböző
nevét, h
azok neve
ven. Látj
a mi gy
bármilye
gunkra.
véreim!
imája és
minden
ve tartoz
ban, de e
ránt érte
veket. De
eretneksé
talan iste
pénzt po
iskolákra
kísajtoi
a parasz
sokból. A
varoszet
ditotta, h
gának a
Allah é
szen vilá
nem eme
akra. Am
hamasitot

Leg
M
ele
Mezőg
natoriun
ler. ro
2 lei or
és
C. T
mérnök
Nagysz

Amanullah átlépte országa határát és Európába jön

Habibullah gyilkossággal és eretnekséggel vádolja a királyt

Jeruzsálem, május 25. Az Uj Kelet tud.) Indiából ideérkező hírek szerint Amanullah az utolsó hetekben óriási vereséget szenvedett. Habibullah, az ellenséges seregek parancsnoka sokkal erősebb, mint valaha. Kabulban óriási terrort fejt ki és nemesek jól felszerelt hadseregével rendelkezik, hanem olyan fegyelmet és rendet tud tartani a katonák között, amire az ország történetében alig volt példa. Ezzel szemben Amanullah újabb nagy vereséget szenvedett és kénytelen volt Mukur városát kiüríteni. A bombayi lapok jelentése szerint Amanullah átlépte az indiai határt, a hol néhány napot marad s azután feleségével együtt Európába utazik. Amanullah állítólag végleg el akarja hagyni Afganisztánt és Európában szeretne megtelepedni.

Közben Habibullah már szorgos elöke születeket tesz az uralom átvételére. Ha telmas próklamációban indokolja azt a harcot, amelyet Amanullah ellen folytatott. A próklamáció nagyon érdekes kulturdokumentum és többek között így hangzik:

„Amanullah nemesek nem tartotta meg a vallás parancsait, nemesek, hogy nem érte meg az iszlam jelentőségét, hanem üldözte a vallás szolgáit és legyilkoltatta egyik legnagyobb hitudósunkat, mintha nem is lett volna elegendő számára az az irtózatos bűn, amit apja meggyilkolásával elkövetett. Ez a semmirevaló király az eretnekek szokásai szerint vezette be országunkba az új törvényeket és rendelkezéseket. Ennek igazolására a próklamáció számos törvényt emlit, köztük a gyermekek közötti házasság eltörlését, a vallás elleni, amely az iszlam törvényeivel ellentétesek). Ez az ember megmerte változtatni a vallás ünnepeit, a pénteki munkaszünetet vasárnapra helyezte át, csak tisztára azért, hogy Európáivá tegye keleti mohamedán országunkat. És mit tanítottak azokban az iskolákban, amiket ő létesített? A különböző országok hegyeinek és folyóinak nevét, hosszúságukat és mélységüket és azok nevét orosz, angol és francia nyelven. Látjátok, ilyesmiket kell tanulniuk a mi gyermekeinknek, mintha abból bármilyen haszon is hárulna országunkra. Idehullgassatok muzulmán testvéreim! Igaz, hogy a próféta — Allah imája és bekéje vele! — parancsa, hogy minden mozlím kora fiatalágától kezdve tartozik elmélyülni a tudományokban, de e tudományok alatt csak a Koránt értette, nem pedig az európai nyelveket. De Amanullah iskoláiban csak eretnekségeket, ostobaságokat és haszonlatlan istentagadást tanulnak. És annyi pénzt pocsékol el Amanullah ezekre az iskolákra, azokból az adókból, amiket kizsajto a szegény háztulajdonosokból, a parasztokból és vagyontalan boltosokból. Amanullah az állami pénzek javarészt európai utjának költségére fordította, hogy barátokat szerezzen magának a pogányok világában.

Allah és a próféták törvényeiből egészen világosan kiderül, hogy asszonyok nem emelhetik szemüket idegen férfiakra. Am Amanullah e szavakat meghamisította és megparancsolta az asszo-

nyoknak, hogy fődétlen arccal jelenjenek meg az uccán. De még ennél is többet vétkezett: Magával vitte feleségét és leányait európai utjára. Fényképek vannak arról, amelyek teljesen igazolják Suraja királynő ellen emelt vádainkat. Ez az asszony, a fényképek túsága szerint, autóban ült és engedte, hogy egy fiatal orosz virágot nyújt-

son át neki. Egy másik képen egy európai férfi kezét csókol a királynőnek. Egy harmadik képen látni lehet a királynét, amint egy orosz emberrel karöltve megy. Ezek minden kétséget kizáróan igazolják Amanullah és felesége bűneit.

A próklamáció további részében büntül roják fel Amanullahnak, hogy fezh-

lyott a kálapviselést rendelte el, hogy tisztviselői kénytelenek voltak leeresztválni szakállukat és bajuszukat, hogy mohamedán leányokat tanulmányuttra küldött Európába. Ezek eléggé indokolják a lázadást.

— Nem volt szándékomban, — mondja végül Habibullah, — elfogadni Afganisztán trónját, de az ország nemesei miniszterek és tudósok eljöttek hozzám és rábeszélésükkel valóságos kényszerítettek arra, hogy védjem meg szent vallásunkat. Minden becsületes afgánnak kötelessége mellem állani és támogatni szokot a törekvéseket, amiket zászlómra irtam“.

A bukaresti kereskedelmi és iparkamara a csődtörvénytervezet megváltoztatásáért

(Bucuresti-Bukarest, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti kereskedelmi és iparkamara tegnap este értekezletet tartott a kényszeregyességi javaslat tárgyában és ezalkalommal több módosítást határozta el, amelyet az ipar és kereskedelmi miniszter elé fognak terjeszteni. Így többek között javasolják, hogy a kényszeregyesség csak abban az esetben legyen elfogadható, ha 60 százalékos fizetési adós, nem pedig csak 50-et, mint a javaslat tervezte. A fizetések negyedévenként történjenek. A hitelezők egy bizottságának joga legyen felülviz-

gálni a kényszeregyességet kéro kereskedőnek a könyveit.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumban tegnap este folyamán gyűlést tartott a kormány kebelében működő legfőbb gazdasági bizottság. A bizottság tagjain kívül az ülésen résztvett Pan Halippa közmuvelőügyi miniszter is. A bizottság tárgyalás alá vette Bukarest székesfőváros választmányához beérkezett ajánlatot és felhatalmazta a székesfőváros vezetését, hogy a kölcsön perpektuálása ügyében tovább folytassa a

tárgyalásokat. Az éhezö vidékek élrelmezésével megbízott komisszió betérjesztésével kapcsolatban a bizottság utasította a fenti komissziót, hogy június elsejétől kezdődőleg minden természetben nyújtandó segítséget azonnali, csak készpénzfizetés ellenében folyósítson.

Elhatározta a gazdasági bizottság még azt is, hogy rövidesen működésbe helyezik a tervbevetett központi szövetkezeti bankot, amely hivatva lesz a jövőben a földészgazdáknak vetőmag és élrelmezési segélyeket folyósítani.

Csikágóban váratlanul meghalt Szana Zsigmond

Üzleti köruton volt Amerikában a bánáti bankvezér, amikor utólerzte a halál

(Cluj-Kolozsvár, május 25. Az Uj Kelet tud.) Erdély és a Bánát közigazgatási életének nagy gyászja van. Meghalt Szana Zsigmond, a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. elnök-igazgatója, angol konzul, a bánáti gyáriparosok szövetségének elnöke. A hír, amely Chikágóból érkezik, pénteken a késő esti órákban terjedt el Temesváron, ahol Szana Zsigmond lakott. Szana Zsigmond halálát először egy Chikágóban feladott kábeltávirat jelentette, amelyet Budapestre adtak fel, ahonnan aztán temesvárra továbbították. A távirat megjelölésén szüszszavú: Szana Zsigmond bankár Chikágóban váratlanul öszzeesett és elhunyt. Azo rvsok megállapítása szerint ütőér elmeszesedés következtében beállott hirtelen halál oltotta ki életét. Ennyit mond a kábeltávirat. Egyelőre nem tudni, hogy Szana Zsigmondot Chikágóban hol érte utól a halál, egyes verzók szerint éppen az egyik előkelő bankkal folytatott tárgyalásokat, amikor a katasztrófa érte, egy másik hír viszont azt mondja, hogy az uccán érte utól a halál. Te-

mesváron a kábeltávirat nyomán azonnal intézkedtek, hogy Szana Zsigmond holttestét hazaszállítsák Temesvárra. Az elhunyt bankár holttesteme minden vállalkozását, a temesvári gyufagyárat Temesvárra érkezhett, ahol máris nagy előkészületeket tesznek a koporsó fogadtatására és a temetésre vonatkozólag.

Szana Zsigmond 1870-ben született Temesváron, jómódu zsidó polgári családból. Reáliskolai és kereskedelmi akadémiai tanulmányainak befejezése után a kereskedelmi pályára lépett. 1896-ban tehát 26 éves korában alapította első vállalkozását, a temesvári gyufagyárat. A bankszakmára 1906-ban lépett át, ami koris a jelenleg is fennálló Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt alapjait vetette meg, amelynek haláláig elnök-igazgatója volt. Szana Zsigmond ezenkívül számos a bank érdekkörébe tartozó kereskedelmi és iparvállalatot létesített, így nagy érdekltsége volt a Gea Krayer vegyészeti gyárban, Kandia cukorkagyárban stb. A közigazgatási életnek általában méltányolt te-

kintélye volt. A román kormány többször kitiüntette, így birtokosa volt a román koronarendek és a román csillagrendnek. Az angol konzuli méltóságot néhány évvel ezelőtt kapta s ezt a tisztségét is az őt jellemző ambícióval és lelkeséggel töltötte be. A Szana-koncern másrésztől a budapesti Angol-Magyarbank, a Banca Marmorosch Blanc és a londoni Schroeder-ház érdekltsége, amely tőkecsoportok közös megállapodás utján fognak Szana Zsigmond jelen pillanatban pótolhatatlannak látszó helyének betöltéséről gondoskodni. Szana Zsigmond számos iparvállalatnak, banknak és egyéb intézménynek volt elnöke és igazgatási tagja. Budapesten is nagy közigazgatási érdekltségei voltak és legutóbb többször volt szó arról, hogy Szana Zsigmondot az egyik legnagyobb budapesti bank elnökigazgatói székebe hívják meg.

Szana Zsigmond halálát, amely 54 éves korában ragadta el, felesége és leánya gyászolja.

Figyelem!

Figyelem!

Megkezdődött a nagy végeladás

Blatt harisnya és kötött áruházában.

Siessen ezen ritka kedvező alkalmat felhasználni, hogy prima minőségű árut eddig nem létező olcsó árban vásároljon. **Arukészlet egy tételben is eladó.** — Üzleti berendezés eladó.

BLATT, Főtér 13.

Legolcsóbb világítás

MATADOR

életromos kisközpont utján.

Mezőgazdaságok, magánházak, szanatoriumok számára nélkülözhetetlen. 10 lámpa a 16 gyertyafénnyel 2 lei óránként. — Felvilágosítással és tervezetekkel szolgál.

C. Jesznitzer

mérnök műszaki irodája Sibiu-Nagyszében, Urnbrustergasse 1-3.

május 26.
osok
ssa bíról
za p,
idegsokk
a. Házilag
ató:
Marghita
tulajdono-
mény.
latokat elia
ngja riká-
af a kezdet
u sorsa nem
k kezében
tökéletesség
sendes fil-
akademiá-
beszélőket
isérlet arra
és darabon
filmre. Még
vették át
essie Love
odukciójól
gád vonul
ók szája a
olyan tágu-
u. A new-
ak, a nudi-
rdőszobaje-
redélyeztek
tt a tömeg
rekesztve
beszélő fil-
és az ének
j miatt, as
zótér nem
lódásokon
nden új tö-
nnak, hogy
ennek, de
zinházi kö-
szből, amit
Hollywood-
semmit, as
k, hogy a
kezdetén
ay Odán.
zlá via
áviáról
kja miát
országának
eket hozni
hogy a
als eről.
nyakát tem
v politikát
n. Rámu-
n Francia-
izetett ha
ia bojkot
arátágra
tthon
Délvasut
ese 15.
odásra
zetés.
Férfi
a, —
lyek.
dij sport.
tu)

A szepsii rablógyilkos cigányok most már erélyesen tagadják az emberevést

A tegnapi főtárgyalás

Kassa, május 25. A pénteki főtárgyaláson folytatták a tanúk kihallgatását. Mihályfalvi János fogházfelügyelő azt vallotta, hogy a cigányok minden kényszerítés nélkül bevallották előtte is, hogy áldozataikat feldarabolják, husukat meg főzték, megsütötték és megették. A fogházfelügyelő után a vádlott cigányok valamennyien tagadták, hogy emberhúst ettek volna. Janicsék börtönigazgató a következő tanu, aki elmondotta, hogy a vádlottakkal teljesen emberiesen bántak. Császár és Ribár Rudolf az elnök felszólítására azt mondják, hogy gombóccal verték őket, ugyhoggy orrukon, szájukon folyt a vér. Ribár Sándor azt állította, hogy Janicsék igazgató is jelen volt megveretésüknél. Janicsék börtönigazgató a vádlottnak ezt a kijelentését hazugságnak helyezett meg, majd arról beszélt, hogy a cigányok részletesen elmondották előtte az emberevést.

Verték őket

Krajcsik csendőrmester elmondotta tanuvallomásában, hogyan fogták el a rablógyilkos cigányokat a Rusznyák-fele gyilkosság elkövetése után. A cigányok eleinte tagadtak, de mikor látták, hogy egyre több terhelő adatot szerzett be a bíróság a bűntényekre vonatkozólag, akkor mindent bevallottak. Krajcsik csendőrmester valótlannak mondotta a cigányoknak azt a vádaskodását, hogy ő verte volna őket. Amikor az elnök szembesítette a csendőrmestert a vádlottakkal, négyen is szemébe mondották a tanúnak, hogy ő adott parancsot a csendőröknek arra, hogy verjék őket.

Rybár Pál a pénteki tárgyaláson körhízelibijének igazolása után, amelyről a főtárgyaláson jelentést tett az elnök, azt mondotta, hogy a szemklinikáról azért távozott el, mert munkát kapott. Félnyug órakor nyitotta meg Mórincz elnök az első delutáni tárgyalást. A bíróság mindenek előtt a Roth Dávid zsarnoki kereskedőn elkövetett gyilkossági kísérlet és rablás bűntetteiben hallgatta ki a cigányokat. 1925 június 12-én éjjel a cigányok behatoltak a kereskedő zsarnoki lakására és kényszerítették, hogy adja ki pénzét, 4800 koronát. Ezen után megosztották.

Filke, a főkolompós

Az elnök először Filke Sándort, a főkolompóst hallgatja ki.

— Megértetted a vádat? — kérdezi tőle.

— Igen. De nem vagyok bűnös.

— Miért hazudsz itt össze-vissza?

Az elnök ezután elébetárja Filke Sándornak a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, amelyben Filke Sándor szintén mindent bevallott. Elmondotta, hogyan folyt le a rablás, sőt még azt is, hogy a rablott pénzzel kártyázni kezdtek.

Tudod mi jár érte — Tudom!

Mórincz elnök közben újból szóba hozza a Rusznyák-fele gyilkosságot és megkérdi Filkétől, egyedül követte-e el ezt a gyilkosságot, mire Filke igennel válaszol.

— Tudod, mi jár ezért? — kérdezi az elnök.

— Életfogytiglani fegyház.

— Nono, esetleg más is.

— Tudom kötél!

— Ne akard magad most hősnék kijátszani. Ha beismered, hogy megölted Rusznyákokat, miért nem ismered be a zsarnoki rablást is? Különben nem tudom, ha majd a Rusznyák-ügy kerül tárgyalásra, milyen meglepetéssel jössz elő.

— Amit tettem, vállalom, de amit nem tettem, azt nem vállalom magamra.

Az elnök ezután Janó Gyulát, Filke Sándor öccsét szólítja maga elé, aki beismeri, hogy résztvett a rablásban. Ott volt Filke Sándor is. A cigánybandát Filke Sándor, Rybár Pál és Horváth József gyűjtötték össze. Elmentek Zsarnokba, körülállták Roth Dávid boltját,

beverték az ablakot és bementek a lakásba. Ő és két siketnéma cigány odakiált örökök. Roth Dávid lakásában Filke Sándor, Rybár Pál, Rybár Sándor és azóta elhunyt Horváth Józser voltak.

— En nem akartam veük menni — folytatja Janó Gyula, — de megfenygettek és megfoztak. A két siketnémat is úgy kényszerítették, hogy jöjjenek veük. Nem tehetek róla, én olyan környezetben nőttem fel, hogy nem lehetett belőlem jó ember. Cigányok között nevelkedtem, akik folyton csak gyilkoltak és raboltak. Most jóvá akarom tenni bünyömet és mindent töredelmesen bevallok.

Az öccs és a bátya drámai szembesítése

Az elnök ezután elrendeli Janó Gyulának bátyjával, Filke Sándorral való szembesítését. Filke mindent tagad, mire a két testvér között izgalmas jelenetek játszódnak le. Janó Gyula magából ki kelve, kiáltja bátyja felé:

— Igenis, ott voltál, ne akard leta-

A szenátus 93 szavazattal 3 ellenében megszavazta a konkordátum ratifikálást

Vlád Aurél nagy beszéde a konkordátum szükségességéről. A Kamarában folyik a baccalaureatusi vita

Bucuresti-Bukarest, május 25. A Kamara mai ülésén dr. Radulescu kérdést intéz az egészségügyi miniszterhez a fogászok helyzetéről.

Racovita tábornok a hadügy- és iparügyminisztereket interpellálja meg a katonai aviatika számára szállított rossz repülőgépek ügyében.

Jumancea a miniszterelnökhöz intéz kérdést a munkanélküliség, továbbá az aranyosvölgyi bányák helyzete tárgyában.

Ezután folytatták a baccalaureatusi javaslat vitáját.

Seicaru szerint a baccalaureatus el nem választható a középiskolai oktatás problémájától. Az összes parasztfiúk a városokba tödülnek, hogy tisztviselők ké váljanak. A tanulók anélkül végzik az iskolát, hogy tanultak volna valamit és az egyetemek készületlen elemekkel vannak telve. A középiskolai oktatás, nem a baccalaureatus szorul alapos reformra. A javaslatot megszavazza.

Kreuter sváb visszautasítja Ducának a kisebbségekkel szemben tett megígjerését, hogy tulsok lármát csinálnak a baccalaureatus körül. Ő maga is szükségesnek tartja az érettségit, de az legyen a nyolc év tanulmányainak megfelelő kifejezője.

Seicaru: A növendéket minden évben vizsgáztatni kell, nem az iskola végén.

Kreuter a javaslatot megszavazza.

Ezután dr. Fischer tartott nagy beszédet, amelyet legközelebbi számunkban részletesen ismertetni fogunk.

A szenátus ülésén Vlád Aurél a kül-

ügyminiszter távollétében is válaszolni kíván a kormány nevében a konkordátum ratifikálásáról elhangzott felszólalásokra. A Vatikánnal kötött szerződést valamennyi párt elfogadta és helyeselte. Ellene az ortodox főpapság, a magyar párt és az ukránok foglaltak állást. Kétségbevonja, hogy a Balan metropolita által beterjesztett tiltakozás a szánódus határozata, mert annak elnöke a régenspatriarcha, aki nem járult volna hozzá egy olyan törvényelleni tiltakozáshoz, amelyet régensi minőségben szentesített. Ha előbb megkérdezték volna bennünket, úgy nem hiszem, hogy a tiltakozás a történt formában jutott volna a szenátus elé. Nem áll, hogy a javaslat alkotmányellenes. Ellenkezőleg, alkotmányos kötelezettségnek tesszük eleget ennek ratifikálásával. A szerződés nem hoz létre egyenlőtlenséget a vallásgyakorlatban. A katolikus vallás fejének szuverenitása és exterritorialitása van, amely nemzetközi szerződések kötésére képesé teszi. A Vatikán tekintélye az Olaszországgal kötött római egyezmény folytán rendkívül emelkedett. A Vatikán a konkordátummal a mi természetes határainkat egyháziilag szentesíti. Jövőben a külföldi püspököknek semmiféle jurisdikciójuk nem lesz a román parochiák felett. Az összes nagyhatalmaknak követek vannak a Vatikánnal. Még Franciaország is elismerte, hogy Elzász-Lotharingia miatt konkordátumot kell kötnie. Nemzetközi kötelezettségnek tesszük tehát eleget, amelyet az előző kormányok vállaltak a ratifikálással.

Értesítés!
Megnyilt Bucurestiben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia”

Sír. Pictor Grigorescu 12. sz. m.
A királyi palota mögött.
100 modernberendezésű szobával, központi útés, minden szobában hideg-esmelegviz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel
„Venetia szálloda” vezetősége
MOISESCU tulajdonos.

gadni. Valamennyien öltetek, raboltatok és gyilkoltatok! Évek óta abból éltek, hogy embereket öltetek! Most azonban el akartok bujni és nem akartok wallami, sőt azt sem akarjátok vállalni, hogy engem is ti vittetek rossz utra. En még gyermek voltam, amikor elvittetek magatokkal.

Filke Sándor mindent tagad s a szembesítés eredménytelen marad. A többi cigány szintén tagad.

Ami az iskolák előadasi nyelvét illeti ott, ahol az román volt, meg is marad. A katolikus és az ortodox egyházak egyesülésére vonatkozólag Konstan püspök javaslatot tett. A miniszter nem hiszi, hogy ez meg fog valósulni. Ha ilyen konkrét javaslat jönne — amit nem hisz — a maga részéről elfogadná. Sőt úgy látszik, hogy a testvérisülés helyett igazítás folyik e kérdés körül, ami pedig az ország lelki békéjének árja. Az egyháztól hétkét várunk és nem háborút, az országunk békére van szükségé és nem az egyháznak kell ennek utjába állania. A konkordátum egyetlen dispoziója sem sérti az unaladó egyház érdekeit. A Vatikánnal kötött konkordátumok között ez a legkedvezőbb, amelyet nyugodt lelkiismerettel megszavazhat a szenátus. (Taps.)

A szenátus Vlád miniszter beszéde után 93 szavazattal 9 ellenében, megszavazta a ratifikáció javaslatát. Az ortodox egyház képviselői közül csak Gurie kármenevi metropolita szavazott, a többiek nem szavaztak.

Együttműködő lejt adományozott dr. Hatiegan orvosprofesszor az Astrának sport célokra. Dr. Hatiegan Gyula, a kolozsvári belgyógyászati klinika professzora 1 millió lejt adományozott az Astra testnevelési céljaira. Az 1 millió lejtől Kolozsváron egy sportpályát fognak vásárolni.

Csorépkályhák

legszebb kivitelekben színekben, modellekben és nagyságban.

Elsőrendű gyári árak.
Kérjon irajjalat!

„Terracotta”
csorépkályha gyári árak
Brassó, Vasul-u3/a

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasótere más fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobák!

Márciusi

Bak Dreher Haggenmacher sörök Dácia

Szent György

Nyári melegben Höfer-hintőpor felfrissíti a csecsemőt

A korrumpált párisi sajtó

Nem az újságírók, hanem az ügynökök és igazgatók irányítják a közvéleményt. Az az újságíró, aki ragaszkodik az igazsághoz, egész életére lehetetlenné van téve. Szigorú törvény készül a „sajtószabadság” ellen

Páris, május 25. A francia parlament politikai bizottsága a sajtó szabadságát tüzte ki napirendjére. Ezt a határozatot, amely számára annyira kínos, az egész párisi sajtó agyonhallgatta. De ha a képviselők, akiknek nagyrésze maga is újságíró vagy különböző lapok munkatársa, mégis beleegyeztek abba, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzanak és „a sajtó öfenéinek” haragját vonják magukra, mint azt a Gaulois elhalt igazgatója, Arthur Meyer oly szépen fejezte ki, akkor a helyzet már igazán komoly kell hogy legyen, tarthatatlan. A parlament szerepe abból áll, hogy azokkal az ügyekkel foglalkozzék, amelyeket nem lehet többé elodázni. A „Quotidien” nagy botránya, melynek révén Henri Dumay igazgatónak sikerült nagyon ügyes és szinte törvényes uton a kis spórolók zsebéből körülbelül 20 millió frankot kicsalni, a Gazette du Franc botránya, amelynél nagy napilapok voltak kompromittálva, a rengeteg revolverlap, amelyek közül Georges Anquetill La Rumeur-ja volt a legtekélyesebb és végül Coty Ami du Peuple-je — mindezek az ügyek és botrányok egész Franciaországban nagy izgalmat keltek.

A helyzet az, hogy maga a kormány kivánságára került a sajtókérdés a politikai bizottság napirendjére.

A kormány volt az, amely a Gazette du Franc ügyében a nagy hatalmu újságírók ellen a legdöntőbb dokumentumokat szedte össze és így Henri Dumayt kényszerítette a lemondásra, a szarol Anquetill pedig elfogathatta.

Helyes-e azonban a kérdést úgy feltenni, hogy a „sajtó szabadsága”? Nem akarják-e a képviselők a valóságot elfájlózni, nehogy kompromittálják magukat egy olyan hatalom előtt, amelynek mindenüket köszönhetik és amelytől mindnyájan félnék? Nem tévesztik-e össze a sajtó „szabadságát” a sajtó „függetlenségével”?

A sajtó szabadságának nevezik azt a jogot, hogy minden véleményt, még a legegnyébbet is szabadon közölhessen és kritikát gyakorolhasson minden személy és minden intézmény fölött anélkül, hogy emiatt baja történne.

Ebből a szempontból tekintve a dolgot, a sajtó sehol sem annyira „szabad”, mint Franciaországban, még a liberális Angliában sem. A Rote Fahne-t vagy a Deutsche Zeitung-ot olyan cikkek miatt perlik és kobozzák el, amelyeket a Humanité vagy az Action Française szabadon közölhet. Azok, akik ismerik a helyzetet Franciaországban és Németországban és naponta olvassák a monarchista Leon Daudet cikkeit az Action Française-ben, amelyekben a köztársaság elnökét, minisztereket, a képviselőket, a hatóságokat a sárga földig lerántja és a köztársasági államformát minden egyes sorával szidalmazza, tudják, hogyha csak félig ily erős hangon írna valamely német újság, azonnal örök időre betiltanának.

Nem, Franciaországban nem a sajtó „szabadságáról” lehet szó. A francia sajtó alkotmány szerűen oly „szabad”, amely szabad sajtó csak egyáltalán lehet, de

bármily paradoxnak tűnjék is fel, ez a szabad sajtó súlyos láncokba verte önmagát. Ennek a „szabad” sajtónak alig valamit lehet megírnia. Nap-nap után kőtyavetyéli el ez a „szabadság”, darabonként, rongyanként adja el. A „szabadság” következtében, amely a demokrácia biztonsági szelepe, a kormány és az egész rezsim ki van szolgáltatva a sajtónak. A szabadságot, amelyet a kormány

biztosít, meg lehet vásárolni. Ez a magyarázata a titkos alapoknak.

Sokkal inkább a függetlenségről kellene beszélni, de ehhez senki sem mer hozzászólni, sem Franciaországban, sem külföldön. Ezuttal azonban épen a függetlenség kérdését szeretnék tisztázni.

Amit mondani fogunk, az nagyon komoly. Nem titok, de a párisi sajtó körében súlyos vétek beszélni róla.

Tökéletes korrupció-gépezet a sajtóban

A sajtó korrupciója annyira kézenfekvő, hogy egyetlen párisi újságíró sincs, aki ne tudná, hogy az igazgatója hogyan üzérkedik a cikkekkel.

Minden újságíró tudja, hogy mire szolgál a szerkesztőségben az úgynevezett „correction”, melynek révén az igazgató négy vagy öt bizalmi embere a stílus felülvizsgálásának ügyével az újságírók minden kéziratát az igazgató titkos utasítása értelmében gondosan átvizsgálja.

A legfontosabb cikkeket, a parlament, szenátusi, városi tudósításokat stb. az igazgató közvetlenül tördelés előtt az irodájába hozatja, ahol elolvassa a kefelevonatokat, kijavítja azokat és saját céljainak megfelelően csonkítja meg.

Minden párisi újságíró kivétel nélkül panaszlik, hogy cikkei másnap nyomtatásban gyakran épen az ellenkezőjét mondják annak, amit ő megírt.

Minden újságíró tudja, hogy a sajtó

korrumpálva van, de nagyon kevesen ismerik a korrupció gépezetét, amely minden újságnál egyformán dolgozik, tekintet nélkül arra, hogy mi a lap iránya. Ebbe a gépezetbe kevesen nyerhetnek betekintést. Ezek közül a kevesek közül azonban vannak néhányan, akik a tudásukat kihasználják. Óriási vagyonyra tesznek szert és maguk is újságigazgatók lesznek. Ez volt az esete Mouthonnak, aki „du Bluff au Chantage” (A blöfföl a zsarolásig) című híres könyvében leleplezte a Matin korrupcióját és Bunan-Varilla nevű igazgatójának üzemeit és aztán maga is a „Journal” igazgatója lett. Ez volt Henry Dumay esete is, aki a „Quotidien”-t a korrumpált sajtó ellen alapította meg és miután Mouthont meg Bunan-Varillát leleplezte, még gonoszabb dolgokat művelt, mint ezek.

Jaj annak, aki igazat ír

A többiek azonban, akik közelről látják a korrupciót és azt nem tudják saját céljaikra kihasználni, szenvednek alatta és áldozataivá válnak. Hírlapírók azonban muszáj. Jaj lenne annak az újságíróknak, aki a sajtókorrupció bonyolult gépezetét teljes egészében lemerés leplezni.

Az a konzorcium, amely az egész sajtó felett diktatori hatalommal uralkodik,

Messagerie Hachette könyörtelenül bojkott alá helyezné azt a lapot, amely nek kolportálása lehetetlenné válna. A Havas-ügynökség egyetlen hirdetést sem juttatná neki és a lapnak egyszerűen tönkre kellene menni. Jaj volna annak az újságíróknak, vagy írónak is, aki az igazat megírja. Az egész francia sajtó bojkott alá helyezné őt és családjával együtt a nyomornak volna kitéve. Neve

A szíve

minden vevőkészüléknek a vevőcső.

E fontos alkatrésznek kérje a legjobbat tehát:

PHILIPS MINIWATT-csővet.

Régi vevőkészüléke részére irjon elő egy fiatalító kurát.

Építsen be még ma PHILIPS „MINIWATT”-csőveket.

PHILIPS csodaszéria

PHILIPS szuperszeria
minőségi vételnek

PHILIPS normalszeria

PHILIPS

Napellenző ponyvavászon

ületek, terrasz és verandák részére több színben és csúszva.

Ablakfüggönyök

és önműködő rolettáruk minden szélességen.

Boskovics Józsefnél Cluj, Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

Gyárak, üzemek, mérnökök nem nélkülözhetik

LUEGERS-LEXIKON

Der gesamten Technik und Ihrer Hilfswissenschaften

Harmadik, átdolgozott új kiadás.

Hat kötet 5000 oldal

Lexikon alak, félbörkötés, 25.000 címszó, több mint 12.000 cikk, 1000 illusztráció és rajz.

Havi 1000 Lei részletre.

Töltse ki, vágja ki, küldje be:

LEPAGE könyvk. Cluj.

Megrendelem „Luegers Lexikon”-ját 12.000 Leiért. 3000 Leit tessék utánvételezni, a maradványt havi 1000 Leies részletekben fizetem. Kérem 11.000 Lei készpénzárban utánvételt.

Név: _____

Cím: _____

a konzorcium feketelistájára kerülne. Ebben semmi tulás sincs. Számítalan eset van, amely konkrét tényekkel illusztrálja a mondottakat. Megelégszünk a legtrikább esetek regisztrálásával.

Egy Paul Brulat nevű író a század elején megrendítő könyvet írt „La Paiseuse de Gloire” címen a párisi sajtóról. Tíz teljes éven keresztül Paul Brulat egyetlen egy sor írást sem tudott elhelyezni a francia lapokban és a rendkívül tehetséges író minden törekvését ari csőnd nyomta el.

A sajtó urai még ma sem bocsátottak meg neki teljesen és csak a legmélyebb megvetés hangján beszélnek róla.

A közönség azt hiszi, hogy az újságírók csinálják az újságot. Sőt sokszor maguk az újságírók is meg vannak győződve erről. A valóságban azonban az újságigazgatók, a sajtóhícnak és a gazdasági tényezők stromannjai azok, akik a lapokat csinálják. A táviró és hirdetői ügynökségek uralkodnak a lapok felett, amelyek mögött a nagyipar és nagytőke rejtőzik. A nagy petroliumkonzernek, a vasúttársaságok csinálják a lapokat, mindazok a nagy hatalmak, amelyek a társadalmi igazukba hajtottak.

Az a társaság, melynek beleegyezése nélkül egyetlen francia újságot sem lehet csinálni és kiadni, amely a tőke és nagyipar oligarchiája nevében kezeli a közvéleményt, nem más, mint a francia sajtó konzorciuma, amely a következő lapokból áll: Le Matin, Le Journal, Le Petit Parisien, Le Petit Journal és L'Echo de Paris. Hozzájárul még ezekhez a Messagerie Hachette és az Agence Havas, mert ezektől függ valamennyi újság igazgató, sőt még a baloldali sajtó is.

Ha a parlament a francia sajtó ügyét csakugyan el akarja intézni és rendet akar teremteni, akkor a nagy lapok igazgatóinál kell kezdeni a dolgot és hatalmuknak, meg korrupciójuknak gépezetét szét kell zúzni.

A parlamentnek meg van erre a módja és hatalma, ha az akarat tényleg megvan benne. Ha valaki politikailag nincs is egy véleményen Poincaréval, azt el kell ismerni, hogy ő ma az egyetlen ember Franciaországban, aki becsületes és bátorsága révén képes volna a sajtókorrupciót gyökerestől kiirtani.

Hirdessen az Uj Keletben

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő,
 Str. Lipscaul 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Lindbergh Mexicóból Newyorkba repült. az apósa egész családját. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Lindbergh ezredes repülőgépen Newyork repülőterére érkezett. Gépeből nagy meglepetésre Morrow mexicói amerikai nagykövet és felesége és három leánya szállottak ki. Az ezredes menyasszonyának szülei azért határozták el magukat a Newyorkba utazásra, mert a nagykövetet a napokban zsaroló manőverrel megfélemlítették. Ismeretlen zsarolók tudatták vele, hogy a emnyiben nem juttat nekik ötvenezer dollárt. három leánya egyikét elrabolták s halálra kiozzák. A Morning Telegraph szerint Morrow a napokban egyedül tér vissza Mexico-Citybe s felesége csak hetek múlva fogja követni, míg leányai Newyorkban maradnak.

Meleg idő várható, zivatarokkal. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint meleg időjárás várható, helyi zivatarokkal. A hőmérséklet Budapesten ma délnél 25 fok Celsius.

Az angol bíróság emberölésben bűnösnek mondott ki egy hat éves gyermeket tizenötévi javítóintézeti nevelés. kornak bírása emberölésben bűnösnek mondott ki egy hat éves gyermeket, aki nyolcéves játszótársát apja vadászfegyverével halálra sebezte és ezért a gyermeket tíznöt évi javító intézeti nevelésre ítélte.

Feng tábornokot Északkina diktátora rává proklamálták. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda pekingi tudósítójának közlése szerint Feng marsallt Északkina teljhatalmu diktátorává proklamálták.

Magyar Színház
 1929. június 1-én szombaton este fél 11 órakor tartja hangversenyét
DAJOS BÉLA
 a hegedű nagymestere
 világhírű zenekartárral.
 Jegyek kaphatók: Odeon-cégnél, Strada Memoranduloi N. 16., valamint a színház pénztáránaól olcsó árak mellett.

Gyilkosság a brünni ligetben. Brünnből jelentik: A brünni ligetben tegnap titokzatos gyilkosság történt. Éjfél tájban egy jólöltözött férfit találtak egy padon véresen, eszméletlen állapotban. Csakhamar kiderült, hogy a férfinak négy szart sebe van a hátán, kettő pedig a mellén. Minden jel arra mutat, hogy a merényletet elkeseredett küzdelem előzte meg. A férfit, aki Brünn egyik külvárosából való, 35 éves és gyári munkás, a kórházba szállították, ahol rövidesen kiszabadult. Először rablógyilkosságra gondoltak, azután azonban kiderült, hogy a merényletnek sokkal különösebb háttere van. A merénylet aldozata egész éjszakákat töltött a ligetben és az volt a kedvéne szórakozása, hogy megleste a szerelmes párokat és amikor a legalkalmasabbnak találta a pillanatot, akkor rájukujesztett. Minden jel arra mutat, hogy egy ilyen kaland alkalmával járt pórul és hogy valaki, akire rá akart ijeszteni, szarta le.

AZ ISKOLA TERHE újat sápadtá, vész névű lelkü gyermekek a leggyorsabban úgy kapják erőre, ha a reggeli és uszónapokhoz 2-3 kávéskanál **Ovomaltine-t** adunk.

Dietikus étterem

Oradea, Str. Josif Valea (Nagy Sándor u.) 3.

uj helyiségei megnyitak

Vegetáriánus konyha. — Kiváló, könnyű ételek. **Preciz kiszolgálás, olcsó árak!** Utazóknak 10% engedmény.

Ford csak antialkoholista munkásokat fog alkalmazni Európában alapítandó gyáraiban

Newyork, május 25. Henry Ford felütést keltő nyilatkozatot tett az amerikai sajtónak. A világhírű autógyáros külföldi gyáralapításaival kapcsolatban kijelentette, hogy ezeket is az alkohol-ellenes mozgalom szolgálatába kívánja állítani. Az új alapításoknál Európában és világszerte mindenütt csak olyan munkásokat fognak alkalmazni, akik az antialkoholista egyesületek rendszabályait tiszteletben tartják, Ford annak a reményének adott kifejezést, hogy rövid időn belül az egész világon alkohol-ellenes törvényeket fognak hozni, ami az ipari fejlődést óriási léptekkel viszi majd előre.

Kokainbarlangot lepleztek le Bécsben. Bécsből jelentik: A badeni Schwanke kávéházban kokainbarlangot fedezett fel a rendőrség. A bűntanya Winzig Frigyes névű tulajdonosa körülbelül 20 csinos fiatal leányt kerített hálojába, akiket először a kokainszennvedély rabjaivá tett azután pedig nyilvános házakba adott el. Winzig egy Drasche nevű báróval együtt kokainista klubot alapított, sőt egy másik klubot is, amelyet kizárólag perverz hajlamu emberek látogattak. A bűntanya látogatói a legjobb társaságból kerültek ki és pedig férfiak és nők egyaránt. A tulajdonost és Drasche bárót nem sikerült letartóztatni, mert mindketten idejekorán megszöktek.

Miért süllyedt el Gibraltárnál minden német tengeralattjáró? Londonból jelentik: Douglas őrnagy leleplezi egy angol újságban az antant kémservezetét, amely elképesztő biztonsággal dolgozott a háboru alatt. Douglas őrnagy a háboru alatt Madridban volt, ahol titkos telefont szerleltett föl a madridi német ügyvivő hivatalában. Ezen a telefonon át minden szót hallott amelyet az ügyvivő szobájában a legnagyobb titokban kimondtak. A titokról — amelyek legnagyobbbrészt a német buvárhajók manőverjeire vonatkoztak — sziffrizott táviratban értesítette a gibraltári angol őrséget. Ennek tulajdonítható, hogy minden német buvárhajót, amelyet a Gibraltárhoz küldtek a háboru alatt, az angoloknak sikerült el süllyeszteni.

Londonban 382 feketehimlős beteg van kezelés alatt. Londonból jelentik: A londoni feketehimlő megbetegedések száma megint emelkedőben van. Ujabb 20 feketehimlős megbetegedést jelentettek be. A londoni kórházakban most 382 feketehimlős beteget ápolnak.

Leszakadt a boltozat és maga alá temette a munkásokat. Budapestről jelentik: Újpesten ma a Deakuceában egy építő házban súlyos szerencsétlenség történt. Hat munkás alatt, akik egy 8 mélyság gerendát igyekeztek átvinni a frissen épített pinceboltozat felett, a boltozat leszakadt és a munkásokat a tégl- és betontörmelék maguk alá temették. A helyszínrre kiszállott mentők súlyos és életveszélyes állapotban emelték ki a szerencsétlenség áldozatait a romok alól. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy az építkező nem vétkes a baleset felidőzésében, mert az építést vezető vállalkozó felhívta a munkásokat a frissen épített pinceboltozat elkerülésére.

Francia és német rádióállalat közösen szereli fel a népszövegség rádióleadó állomását. Genfből jelentik: A népszövegségi rádióleadói állomás pályázatára a német Telefunken társaság a párisi általános drótnélküli táviró-társasággal együtt közös ajánlatot tett. Az ajánlat elfogadása esetén a német és a francia rádió-ipar egyenlő arányban részesednek a munkákból és a hosszabb ideig tartó együttműködés kétségtelesen nagyban hozzájárul a két nemzet további közeledéséhez.

„PRIETENII MAREI“
 (A tenger barátai) — Turisztikai hivatal

Nyári tábor a tengerparton **TECHIRGHIOL-ÉFORIE-nál**
 Nyitva a folyó évből június 1-től szeptember 1-ig két egyenként 30 napos sorozatban. Modernül, kitűnően felszerelve áll rendelkezésére minden kú- és belföldi érdeklődőnek.

Tengeri fürdő. Iszapfürdő. Speciális fürdők
 Tiszta és ragálymentes medencék.
 „Canadian” típusu sátrak duplafedővel 2, illetőleg négy személyre, elektromos világítással és minden elképzelhető komforttal ellátva.
 Teljesen újjaszerelt konyha. Kitűnő szakács.
 Elsőrangú ételek naponként 4-szeri étkezéssel.
 Ivóvíz. Büffé. Bazar. Állandó orvosi inspekcio.
 Testedző gyakorlatok a I. N. E. F. abszolventseinek vezetésével. Sportpályák és portfelszerelések.
 Mozi. Rádió. Kirándulások. Különböző szórakozások.

Mindössze 185 vagy 200 lejért naponta, mindenki elölthet egy hónapot a tengeren, kurát vehet és gyönyörködhet a legmegkapóbb természeti szépségekben, ha részvesz az O. C. T. táborában a legjobb és legelőnyösebb feltételek mellett.

A beiratkozások az O. C. T. székhelyén, 9 órától 12-ig, délután 3-tól 4-ig, a Str. Scăriatescu 49. szám alatt Bucurestiben eszközölhetők.

A leány- és fiúiskolák részére speciális sorozatok július és augusztusban.

A táborot hivatalosan elismerte és ajánlotta a közoktatásügyi minisztérium 21187/928 és a belügyminisztérium 8840/9 8. sz. rendeletével.

Kérjen információkat és prospektust az O. C. T. irodájától.

Önt is megmérgezi

az a sok mérgező anyag, amelyeket szervezete nem tud kiválasztani.

Egészségét visszanyeri,

ha hetenként egy-kétszer szedi a jóizü

Koprol

csokoládé hashajtót. Ezáltal megóvjja egészségét, felfrissíti a véré. — Valódi csakis a KOPROL névvel.

Calles visszavonul a politikai életből. Mexikó volt köztársasági elnöke, Calles, a jelenlegi hadügyminiszter, aki évek óta rendkívül fontos szerepet játszott a mexikói politikai életben, bejelentette, hogy a politikától teljesen visszavonul. Néhány hónapot a farmján fog tölteni és azután hosszabb európai utra indul.

Eljegyzés. Rézműves Rózsikát Aranyos-Medgyesről eljegyezte Müller József Zsibórol. Minden külön értesítés helyett.

Magyar énekesnőt szerződött a londoni Opera. Londonból jelentik: Tegnap este befejeződtek az Opera Wagner ciklusának előadásai. Anday Pirooska, a bécsi Staatsoper magyar származású énekesnője a ciklusban szinre hozott zenedramák keretében nagy sikert aratott s az angol lapok kritikái szerint szereplése az előadásokat az évad legmagasabb zenei eseményévé avatta. Anday Pirooska elutazott Párisba, ahol hangversenyen lép fel, majd a milánói Scala együttesével argentinai nyári turnéra indul. Hír szerint Anday Pirooskát a londoni Opera a jövő szezonra szerződött.

Benger-féle FÜRDŐRÜHAK
 minden jobb detailfizletben kaphatók.

— **Házasság.** Weisz Ilus és Grünfeld Miklós a hó 28-án délután 3 órakor, Str. Bucovina 10 sz. alatt tartják esküvőjüket. Minden külön értesítés helyett.

— **A „Steaua României”, biztosító társaság 1928 évi mérlege.** A „Steaua României” Román Biztosító Társaság ez évi közgyűlését május hó 8-án tartotta Bukarestben. Az általános kedvezőtlen gazdasági helyzet és a biztosítási üzlet ezzel kapcsolatos nyomottságának és hanyatlásának ellenére, a „Steaua României” fejlődésének útján továbbra is előrehaladt, ami igazolja azt a tényt, hogy a „Steaua României”, 1928-ban az előző évek eredményénél még nagyobb mértékben tudta a saját magániránti bizodalmat a lakosság minden rétegében és az összes foglalkozási ágakban felkelteni és megszilárdítani. A „Steaua României”, az 1928. évben díjak, illegetések és kamatok fejében 127,095,000 lejt vételezett be (15,895,000 — lejt többet, mint az 1927. évben). 300,368,000 — lejt összegű életbiztosítást perferuált, mellyel az 1928. év végén érvényben lévő életbiztosítási állománya 678,511,000 lejt emelkedett. A társaság az elmúlt évben károkért 47,019,000 — lejt fizetett ki, 1921. évben történt alapítása óta kifizetett károk összege pedig 196,754,000 — lejtet rug. Az alapítókéval együtt saját tartalékai immár 121,919,000 — lejt értékűek. A kimutatott nyereség 3,308,145 lejt, melyből 17.5% osztalékot fizet. A társaságnak az ország minden városában képviselői állanak fenn; kolozsvári vezérigazgatója Uniunea 9 sz. alatt van.

— **Biesad fürdő** nyitva június 1-től. Elsőrangú orvosi szaktekintélyektől ajánlva a gyomor, bél, gége hurutos megbetegedése, gyomorfekély, vese stb. bajoknál. Ivókúra, meleg ásványvíz és szénasavas fürdők, hidegvíz gyógy mód és inhalatórium. Strandfürdő. Állandó fürdőorvos. Napi puenió 240 lejtől. Diétás konyha. Gyógy- és zenedíj nincsen! Vasút, posta, távirat helyben. — **Baile Biesad, jud. Satmar.**

— **Megint lezuhant egy repülőgép.** Berlinből jelentik: A tempelhofi repülő terezen megtartott légi gyakorlatoknál egyik repülőgép motorhiba folytán lezuhant. A megfigyelőt iszt ejtőernyővel kúgrott a zuhanó gépből és sértetlenül földet ért, míg a gép pilótája a földet éréskor felrobbant gépen szénnaé égett.

— **Közponi kriminalista intézet létesül Prágában.** Prágából jelentik: A belügyminisztérium megkezdte az előkészületeket egy prágai kriminaista központ létesítésére. Az intézet a prágai rendőrigazgatóság részét fogja alkotni és december elsején kezd meg működését. Ebben az intézetben vezetni fogják az ország valamennyi bűnözőjének nyilvántartását, mégpedig a legmodernebb elvek és módszerek szerint. Az intézet hatáskörébe fog tartozni a pénzhamisítók üldözése, a daktiloszkópálás (ezt eddig a prágai esendőparancsnokság végezte), továbbá a leány- és gyermekkereskedés, valamint a vasutak és a posta kárára elkövetett bűntettek üldözése is. Az intézet lapot fog kiadni, a melynek révén bele fog kapcsolódni a nemzetközi biztonsági szolgálatba. A hivatali munkát külön munkarend fogja megállapítani.

Most jelent meg
Zsidó dalok
Eisikovits Miksa szerzeményei
Kapható az „UJ KELET” könyvosztályában.

A MATILD-víz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

— **Hatalmas felhőszakadás pusztított Japánban.** Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda tokiói tudósítójának jelentés szerint Fukusima környékén csaknem félnapig tartó hatalmas felhőszakadás pusztított. Súlyosan megrongálódott épületekben és megsemmisült vetésekben a kár meghaladja a három millió jent. A felhőszakadás nyomában támadt árvíznek 12 halottja van. Több vasuti vonal és mintegy ötszáz ház víz alá került. A hirtelen megáradt folyók 38 hidat sodortak el s a felhőszakadás utáni vihar husz halászbarkát a tengerre ragadott magával. Ezek sorsáról másfél nap óta nem tudnak semmit. A kormány intézkedett segítségük beindítása iránt, mert a hajléktalanná vált lakosság nagy szükségét szenved.

— **Viharok Keleteurópában.** Bécsből jelentik: A meteorológiai intézethez beérkezett megfigyelési adatok szerint egész Középeurópában tovább tart a meleg időjárás, hosszabb-rövidebb ideig tartó helyi övzatarokkal. Tegnap különösen Lengyelország déli részében okozott nagyobb károkat a vihar. A cseh határhoz közel eső három faluban vilámesapás folytán tüzek támadtak s ennek következtében 15 lakóház és gazdasági épület a lángok martalékává lett.

Bukarestben mindig nagy volt a szállodahiány. Ismeretes azok előtt, akik gyakrabban járnak Bukarestben, hogy a fővárosban mindig nehezen lehetett szobát kapni. A megnövekedett forgalomhoz viszonyítva Bukarestnek kevés szállodája volt. Ezenfelül a meglevők közül sem nyújtotta mindenik a kellő otthonosságot és kényelmet. A hiányon tehát lényegesen enyhít a most megnyitott Hotel Venetia szálloda, amely nem csak méreteiben hatalmas, de kényelmében és komfortjában is egyedül áll. Az utazóközönség bizonyára örömmel keresi fel Bukarest új szállodáját.

— **Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, képvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek.** Másolások, sokszorosítások. **Dr. Mandel fordító iroda.** Str. Memorandului 9.

Olcsósági könyvhullám

Az alábbi híres művek egy-egy kiadás megmaradt példányából valók s ezért rövid ideig (az új kiadás megjelenéséig) több mint 60%-os árengedménnyel szerezhetők be.

I. Regények és elbeszélések:

	Bolts ár	Leszállított ár
Carco: Kokain 162 oldal	180 L.	66 L.
Hugo: Izlandi Han 487 old.	400 "	120 "
König: Szent palota 312 old.	320 "	130 "
Lindberg: Viola 181 old.	180 "	66 "
Miklós: Madárka 152 old.	160 "	55 "
Négyek regénye 269 old.	280 "	90 "
Norris: Az örvény 433 old.	400 "	120 "
Rosny: A föld halála 245 old.	220 "	66 "
Löns: Ordas 207 old.	220 "	66 "
	Két arc 291 old.	260 "
Busson: Szegény Dronte 382 old.	320 "	110 "
Baumann: Jób 367 old.	340 "	110 "
Strobl: Kísértetek 416 old.	320 "	110 "
Gerald: Ezüstlakodalom 190 old.	100 "	30 "
	Robert és Marianne 192 old.	100 "
Goethe: Clavigo 84 old.	100 "	30 "
Szép E.: Magyar könyv 124 old.	80 "	40 "
	Világ 64 old.	80 "
Elbeszélők tára 200 old.	100 "	35 "
Ebner-Eschenbach: Felbontatlanul	30 "	10 "
Lakatos: Pesti bábjáték 48 old.	30 "	10 "
Lermontov: A démon 56 old.	30 "	10 "

II. Ismeretterjesztő művek:

Ambrus: A krillkáról 101 old.	30 "	10 "
Sebestyén K.: Schakespeare 191 old.	30 "	10 "
Sealsfield: A vén squatter 141 old.	30 "	10 "
Braun Soma: A népmese 205 old.	30 "	20 "
Grubb: Quakkerek vallása 165 old.	100 "	20 "
Kármán: Ethika 169 old.	140 "	25 "
Leidenfrost: Bevezetés az életud. 121 old.	100 "	20 "
Zoványi: Felvilágosodás 186 old.	100 "	20 "
Havas: Értéktözsde 82 old.	100 "	15 "
Nagy: Bevezetés a szociológiába 88 old.	100 "	20 "
Schmidt: Az ind filozófia 120 old.	100 "	20 "
Wells: A művészet fejlődése 279 old.	800 "	320 "
Zoványi: A reformáció Magyarorsz. 485 old.	400 "	135 "

III. Miniatur könyvtár (Bibliofil kiadás):

Baudelaire: Romlás virágai	320 "	130 "
Emőd: Nótám, füttyöm, citerám	160 "	66 "
Flaubert: Három mese	160 "	66 "
Gautier: Kleopatra egy éjszakája	160 "	66 "
Gerald: Ezüstlakodalom	160 "	66 "
	Robert és Marianne	160 "
Hoffmannstahl: Akárki	160 "	66 "
Kosztolányi: Szegény kis gyermek	160 "	66 "
	Egy bus férfi panasza	160 "
Rolland R.: A szerelem és halál játéka	160 "	66 "
Schopenhauer: A szerelem metafizikája	160 "	66 "
Schakespeare: Szonettjei	160 "	66 "
Szomorj Dezső: A selyemzsinór	160 "	66 "
Tolsztoj: Az élő holttest	160 "	66 "
Wagner: Parsifal	160 "	66 "
Wlassics: Régi flók	160 "	66 "
Zsolt Béla: Igaz könyv	160 "	66 "

300 lejt a kiválasztott művek egy összegben fizetendők (vagy előfizetéssel vagy utánvételt és portóval). 300—500 lejt két egyenlő részletben, 500 lejt felüli megrendelésnél a vételár havi 150 lejes részletekben. Részletfizetésnél az első részlet és a portó a küldeménnyel lesz utánvételezve. Megrendeléseit egy lapon az Uj Kelet könyvosztályához kérjük beküldeni.

SPORT

Kisorsolták az országos futballbajnokság döntőt

Junius 2-án lesznek a selejtező mérkőzések

(Bucuresti-Bukarest, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti központi futballszakszövetség az országos futballbajnokság döntőmérkőzéseire az alábbi sorrendet állapította meg.

Junius 2-án 8 kerület játszik selejtező mérkőzést. Éspedig az aldunai kerület bajnoka — a moldvai kerület bajnokával Galacon, a bukovinai kerület bajnoka — Bessarabia bajnokával Csernovitzban, a brassói kerület bajnoka — a nagy szebeni kerület bajnokával Brassóban, a craiovai kerület bajnoka — a banáti kerület bajnokával Craiovában.

E négy mérkőzés győztese, valamint a még hátralevő négy kerület bajnokcsapatát junius 16-án elődöntőt játszanak. Éspedig: a galaci győztes — a csernovitz győztesel, Bukarest bajnoka — a brassói győztesel, Arad bajnoka — a craiovai győztesel és Kolozsvár kerület bajnoka a nagyváradi bajnokkal. Ez utóbbi mérkőzés Nagyváradon lesz, bíról pedig Vatiantu Sabán dr.-t jelölték ki.

A harmadik forduló, a középdöntő junius 30-án, a döntő forduló pedig július 14-én lesz. A középdöntőbe előreláthatólag a brassói, a temesvári Banatul, a kolozsvári Romania és a kisenevi Mihai Viteazul kerül be.

Haggibbor győzelem a kolozsvári kerületi vívőversenyen. Szombat délután zajlott le a kolozsvári kerületi vívőverseny I. etapja a kezdők versenyé, amelyet Rados István (Haggibbor) nyert nagyszámú indulóval szemben. A főtáblák és bajnoki mérkőzések ma délelőtt és délután kerülnek lebonyolításra.

AKKASE boxszakszövetsége felhívja tagjait, hogy tekintettel a közeledő temesvári — kolozsvári boxmeccsre a tréningeken szorgalmasan vegyenek részt.

A **Haggibbor futballszakszövetsége** felkéri a játékosokat, hogy kedden este fél nyolc órakor a klub helyiségében tartandó értekezleten teljes számban megjelenjenek.

A **Haggibbor uszószaosztálya** felkéri uszós és vízpoló játékosait, hogy ma vasárnap délután félhárom órakor a strandfürdőben tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek, amely alkalommal a szezon programját fogják megállapítani.

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismereti és nagyszámú kottapéldánnyal illusztrálja

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	34.—
Bizet: Carmen	34.—
Verdi: Aida	34.—
Puccini: Turandót	34.—
Erkel: Bánk bán	34.—
Mozart: Figaro lakodalma	68.—
Poldini: Farsangi lakodalom	34.—
Leoncavallo: Bajazzók	34.—
Thomas: Mignon	34.—
Erkel: Hunyadi László	34.—
Puccini: Tosca	34.—

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

Szovata - fürdőn

a Dr. Krausz-féle

ort. kóser panzió

vezetését átvettük, ahol elsőrendű konyha és kiszolgálás kapható. — Előjegyzettni lehet

Stark Testvéreknel Szovátán.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 9. Fiókintézkései: Dej-Dés, Beclean-Bethlen, Jibou-Zibó, Zălau-Zilah.

Saját tőkék 40 millió Lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely

Influenzánál

és az összes légzőszervek hurutos bántalmánál, mint köhögés, rekedtség, stb. valamin a gyomor-egésznél a legjobb a **Málnási SICULIA gyógyviz** Mindenütt kapható!

A CLUJ

Tacamul ezüstáruháza

készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellettel van ellátva.

800-as finomság! Gyártmányok minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonteladónak: „TACAMUL” ezüstáruháza Cluj, Strada N. Iorga 11/A

הר עריצותן אים עכמע זלבער: קודש חובה אונד אנדערע ליכטער אטרונעס העלמער סערדער-שעסער אונד עקמליכע די יסוע ללע געגענשטענדע

A női

Selyem-harisonyák

mindigben utflüchtelenehl

GBL „Edelwoll“	Lei 400
GBL „Bliss“	„ 350
GBL „Diamant“	„ 310
GBL „Dollars“	„ 170

Képe mindenütt csak előzetesen, előrendés — előjegyzéssel ellátott — beszállítást és mag fog gyártási a nélkül, hogy a jó mindig a legelőnyösebb.

Utastikon omma minden utánsatok.

MAGYAR-NÉMET LEXIKON

a most megjelent új kiadású

MAGYAR-NÉMET ÉS NÉMET-MAGYAR NAGY

Kelemen Szótár

1924 oldal, 932.420 sor. Egymillió német és magyar szó, fogalom, szak kifejezés, tehát egyedülálló magyar könyvtáriás. — Félbörkötés. 3500 lei részletárban, 300 leies havi részletre. A szelvényt tessék kivágni, kitölteni, beküldeni.

T. LEPAGE könyvkereskedés, Cluj-Kvár.

Kérem a „Nagy-Kelemen“-t 500 lei utánvétel 300 leies részletre, ha nem, az egész esedékes. — Kérem 3000 lei készpénzárban.

Név: _____

Cím: _____

Közgazdaság

Néhány újabb módosítás a vámtarifán

(Cluj-Kolozsvár, május 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közzétett királyi dekrétum alapján az eddig érvényben volt vámtarifán az alábbi módosítások eszközöltek:

Nyers és száraz bőrök export tarifája 1 lej kilogrammonként. Az országban fel nem dolgozható nyers lóbőr-hulladékok tarifája 0.5 lej. Buza és rozsliszt 500 lej vagononként. Lisztes pép és a liszt egyéb derivátumai 200 lej vagononként. Bab 500 lej vagononként. Árpakása és árpaliszt 500 lej vagononként. Nyers botok 500 lej vagononként.

nonként. Kender és len csepű 5000 lej vagononként. Marószóda vagonja 1000 lej Ezüst ékszertárgyak vámja kilogrammonként 10 lej. Sárga és vörösrézből készült tárgyak kilója 1 lej. Timár-bőr vagonja 2000 lej. Transmissziós szíjjak valamint cipőkön kívül bármely más confeccionált kész munkának vagonja 500 lej. Bőrből vagy fa-anyagon kívül bármely más anyagból készült cipők vagonja 500 lej. Olajtartók vagonja 500 lej.

Jelen dekrétum fenti teljes szövegével f. é. május 23-án lép életbe.

Külföldi kölesön a fürdőhelyeknek. Bukaresti tudósítónk jelenti: A kormány külföldi kölesön után nézett a fürdőhelyek felvirágoztatása érdekében. Sever Dan egészségügyi miniszterhez két külföldi ajánlat érkezett, amelyek mind egyike azt kívánja, hogy a nagyobb fürdőhelyek szövetségbe tömörülve, vegyék fel az összeget, amelyért az állam vállaljon garanciát. Ezért a miniszter május 26-ra, a balneológiai kongresszus időpontjára tüzte ki az ajánlatok tárgyalását. A külföldi pénzesoportok ajánlatával kapcsolatosan az egészségügyi miniszter megkereste az államvasutakat, hogy gondoskodjon intézményesen a külföldről jövő közönség féláru fürdőjegyéről.

A malomszindikátus bukaresti gyűlése. Bukarestből jelenti: A fővárosi malomszindikátus május 31-ére Bukarestbe gyűlést hívott össze, hogy a regátban a temesvári malomszindikátus példájára megszervezzék az eladási irodákat.

Európában Romániában a legmagasabbak a vasárak. Románia vaskereskedelme a legnagyobb nehézségekkel küzd. Ennek fő oka az, hogy a belföldi vasipari vállalatok intervenciójára a kormány nagymértékben felemelte a behozatali vámokat. A vámvédelem pálistja alatt azután a Resicaművek az utóbbi esztendő folyamán nemcsak, hogy gyenge termést produkáltak, hanem produktumaikat olyan magas áron hozták forgalomba, hogy ma egész Európában Románia az az állam, ahol legmagasabbak a vasárak. Ennek a drága produkciónak az oka állítólag az, hogy a Resicaműveknél mindegyikben apad a munkások száma, annál erőteljesebben növekszik az igazgatóké. A csehszlovák vasipar a hatalmas romániai vasimportvám ellenére is, mely kilogrammonként a vámnál 250 lejt, a fuvarnál 1 és fél lejt jelent, még mindig versenyképes. Csehszlovákiában azonban

jól fizetik a munkásokat és nem állítanak be sinecure állásokat.

Pályázat

A Mercurea-Ciuci ort. Izr. Hitközség tanítót keres a város Izr. gyermekeinek alfabeszől esetleg gemoreig tanítására; iskolai hitoktatásra; a hitközség és Chevra Kadisa jegyzői teendőinek, eset leg a rabbiteendők elvégzésére. Fizetés megegyezés szerint. Rabbi-képzéssel bírók előnyben részesülnek. Az állás folyó tanév befejezése után töltendő be. Pályázatok, az eddigi működési bizonyítványokkal, képzettségi okiratokkal felszerelve; fizetési igények, kor és családi állapot megjelölésével folyó évi június hó 5-ig az előjárásához küldendők be. Utazási költséget csak a meghívottaknak térítünk.

Az előjáráság

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Király Színház leszerződött Kun Magdát és Török Emilt

A kolozsvári Magyar Színház operett-együttesének két erőssége kapott a napokban szerződést a budapesti Király színházhoz. Kun Magdát, a talentumos fiatal szubrettet, aki a drámában is figyelemreméltó képességeket árult el, három évre szerződötték operette szerepekre, Kun Magda nagyon előnyös feltételek mellett fog játszani Budapesten. A Király színház gondoskodik összes színpadi ruháiról és évről-évre emelkedő fizetést fog kapni. Ez a fiatal színésznő művészi fejlődése érdekében is jelentős előny, mert a Király színháznak ugyszólván favorizálnia kell majd Kun Magdát. Ugyanide szerződötték Török

Emilt, a színház kitűnő karmesterét, aki tíz év óta állott a kolozsvári Magyar Színház szolgálatában. Török Emil olyan feltételeket irt alá, amelyek főleg művészi előbbrejutása szempontjából fontosak számára. De anyagiakban is olyan komolytápot kapott, amelyek alapján gondatlanul tud majd művészi tervekét szőni és megvalósítani.

A Magyar Színház műsora:

Vasárnap délután fél 6 órakor: Miss Amerika. (Rendes esti helyaráttal. Sz. 395.)
Vasárnap este 9 órakor: Miss Amerika. (Első jubileum: 10-edszer. Sz. 396)
Hétfőn: Román előadás.
Hétfő: Román előadás. (Sorozatsz. 397)
Kedd: Eltört a hegedűm. (Lábass Jucinak, a budapesti Király Színház csarópai híri operette-primadonnájának vendégjátékával. Mérsékelt ten emelt helyaráttal. Sorz. 398.)
Szerda: Maricza grófnő. (Lábass Juci második vendégjátéka. Sz. 399)
Csütörtök: Csikágói hercegnő (Lábass Juci bucsufőllépése. Sorozatsz. 400).

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Fregoli kapitány. (7 felvonásos kalandor-történet) Főszereplő: Raymond Griffith. És 2 felvonásos burleszk-vígjáték. Helyárak: 15 és 10 lej.)
Hétfőn d. u. 5-kor és 7-kor: Tengerész-kadett. (Főszereplő: Ramon Novarro. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)
Kedden d. u. 5 kor és 7-kor: Tengerész-kadett.
Szerdán d. u. 5-kor és 7-kor: Kristály-patak ha megdagad. (Főszereplő: Greta Garbo. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)

A színházi iroda közleményei:

Lábass Juci vendégjátéka
A leghíresebb, legszebb hangú és legnagyobb szépségű magyar operette-primadonna, Lábass Juci, akit nemcsak Budapesten, hanem Bécsben, Berlinben is ünnepelelnek minden föllépés-alkalmával, a jövő hét három estjén vendége lesz a kolozsvári színháznak.
Kedden, szerdán, csütörtökön lép fel Lábass Juci leghíresebb szerepeiben.
Kedden az idei évad óriási sikri operette-újdonosságában, az Eltört a hegedűm-ben lép fel Lábass Juci. Budapesten a Király Színházban is a Lábass Juci művésze vette ezt a darabot olyan diadalra, hogy 100 előadást ért meg.
Szerdán Kálmán Imre Marisza grófnő-jét adják, amelynek parádés szerepét nemcsak Budapesten, de Bécsben és Berlinben is Lábass Juci kreálta és vitte diadalra.
Csütörtökön este bucsufőllépésként: Csikágói hercegnő címszerepét fogja Lábass Juci játszani.

Természetes, hogy Lábass Jucit csak fantasztikus fellépti díj ellenében nyerte hette meg a színház, 3 fellépésre, ennek dacára, az igazgatóság figyelembe véve a mai nehéz gazdasági viszonyokat, a helyárakat alig valamivel, egész jelentéktelenül emelte. Tehát alacsonyabbal a helyárak, mint Péchy E. föllépési alkalmával is. Egy páholy pl. a szokásos 400 lej helyett mindössze 450 lejt kerül. S ilyen jelentéktelen emelési arány van az összes jegyeknél.

A Lábass Juci föllépéseire már árusítja a jegyeket a pénztár.

— Agyvértdúlás, szívzorogás, nehéz légzés, félclemérés, idegesség, migren, lehangoltság, álmatlanság a természetes »Ferenc József« keserűviz használata által rövidesen megszüntethető. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a Ferenc József víz a macacszékzenorulás mindenféle jelenetgeinél a legjobb szolgálatot teszi. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és ijszerüzletekben.

AZ ÉHSÉG

Irta: ALEXANDER NEWEROV

Itt ott apró kásahalmok állottak. A kicsiny bokrok hosszú, száraz ágaikkal nyitott állóknak látszottak. Parázsló hőség és forró szél szárította őket, oldalra dültek és lent látni lehetett meztelen gyökereiket. Nyomorékok voltak, de így is élni akartak, a fekete, szikkadt földön esetlenül és kétségbeesetten kígyóztak. Amikor a késői júniusi eső jött és lemosta a poros ágakat, kissé magukhoz tértek, ferdén ki-nyújtózkodtak a levegőben és nem volt erejük ahhoz, hogy egyenesen álljanak. Szánalmasan nyújtották széjjel minden oldalra ágaikat, könnyű, sovány, kis rügyeket hoztak a világra, amik nemskóra elpusztultak. A hőség égette el őket.

A sovány, gyér zabtermés, amelynek hegyes hajtásai az első tavaszi hetekben kibújtak, megállottak növésükben. A kalászkok sápadtak voltak és átváltak száraz, csipős szénává. Nagyon kevésnek volt magva, és ami mégis volt, az nem érett ki. A hüvelyek üresek maradtak.

Itt-ott buza is nőtt ki a földből. Sovány, szakállalán, kicsiny kalásza csak elszáradt, összezsugorított magvat zártak magukban.

A báb csavaros szárai össze-vissza felfújtak. Nagyon nehezen fejlődtek, lassan és rozsdás por lepte el fonyadt nyulványukat.

Ak a kora reggeli órákban vidítottak fel kék harangvirágok és mindenféle dudva a kenyertelen földeket. Délben azonban a szél letépte a virágok sapkáját és a száradt felbuzsókolt a nap melege.

Mitől forró szelek fúytak. Forgószelek táncoltak, mint valami hatalmas, röpant szörnyeteg. Felágaskodtak, végigrohantak, mint vad lovak a földeken és mohón nyalták a forró homokot. A júliok megfúlladtak, bányók elesetek. Az állatok egész napokon át ott állottak a kiszáradt tavak medréiben, aztán lassan felkászolódtak a mezelen dombokra.

2.

Jemelján tehene esett össze erőtlennül. Burjonuskát, így hívták a tehenet, elvitte haza összekötött lábakkal. Nem bögött, nem védekezett, alázatosan feküdt és kicsiny fejét oldalra billentette. Csak megtört szemei mutatták a halátlusát. A házban Annuska és 3 gyermeke sirtak körülötte. Vaszilij, a nagyapa, kínosan köhögött és botjával ütögette a halott állat combját. Jemelján kést élesztett és amikor a tehen piros, sovány testét kifésülték, hogy odaadják a pajta mögött állók kutyák martalékául. Jemelján hirtelen így szólt nagyapához:

— Apa, vágd fel a hasát!

Vaszilij nagyapa, megértette. Felgyűrte vasoningje ujait és kezét könyökig behelyezte a felnyitott hasüregebe. Kiemelte onnan az üres, vékony beleket, kitépte a tüdőt, a szívet, a máját és a veséket. Mindezeket szépen egymásmellé helyezte a szalmán. Jemelján apró darabokat vágott Burjonka nyakából. Mindezt aztán a főbbel együtt egy hordóba hajtotta és a hordót begurította a szobába, ahol az asszony állott kétségbeesetten.

— Főzd ezt meg!

Burjonka bőrt a kocsiszín mögött kifésztették. A kutyák nyalták a vért. Amikor leültek az asztal köré, hogy meg-egyék Burjonka húsát, nyugalom és hallgatás uralkodott. Senki nem firtorította arcát, senki nem említette, hogy Burjonkát megölték. Kenyér nélkül ették a húsát. A gyermekek ránéztek apjukra, aki ebben a szokatlan csendben szigorúan összehúzta szemöldökét. Vaszilij nagyapa hirtelen köhögni kezdett, a kezéből kiesett a kanál. Burjonka húsából egy kis porcogó a torkán akadt. Felállott az asztaltól, mielőtt vége volt az étkezésnek. Lábai gyöngöszéggel teltek meg, a szíve hevesen dobogott. Ki akart menni, de már nem érte el a küszöböt. Száját mindkét kezével befogta, a fejét azután lehajtotta egy törött fazék felé.

Jemelján bosszusan rákiáltott:

— Erigy ki, kérék!

Azután ő is felállt az asztaltól anélkül, hogy befektette volna vaesoráját. Anna lopva a pad alá nézett. Este pedig a

kicsi gyerekekkel beszélgetett.

— Petjenka — mondotta a csecsemőnek — légy szíves, halj meg. Nincs már kenyér, nincs már tej. Mivel tápláljalak?

Jemelján nem tudott elaludni, hosszú ideig feküdt az ágyon, fejét leejtette keblére, szemét erősen lecsukta és így látta lassan előretörni az éhséget. Az éhség nem sietett, lassan jött és hosszú karjait előrenyújtotta.

A borzalmas gyűrű egyre szűkebbé vált. Lappangva közeledett a nyomor, Jemelján benne ült a gyűrűben, nem tudta jával a szikkadt földet. Az ut tele volt mit csináljon, hová fusson, ki előtt hajtsa meg térdeit?

3.

Vaszilij nagyapa reggel kiment a földekre. Hosszu gyolcsingben, sapka nélkül ment és tompán ütögette kicsiny botjával a szikkadt földet. Az ut tele volt repedesekkel. A mókások egykedvűen fúytak. Nagyfejú, zöld sáskák mint száraz esősepek, hullottak lábai elé és rábőztek kerek, vak szemekkel. Az öreg oldalán állott, ujjai között apró kérés-buzaszemeket morzsoló széjjel, megtapintotta a kalászkokat, hosszú ideig nézte a zabot és kínzó nyugtalansággal csóválta a fejét.

Ez a halál!

4.

Egy héttel később tarisznyát varrtak neki két vállszallaggal. Jemelján anélkül hogy apja arcába nézett volna, halkán így szólt hozzá:

— Erigy koldulni, apám!

Vaszilij nagyapa botot faragott, hogy védekezhessen a kutyák ellen, a végére egy vasdarabot erősített és gyakorolta magát.

— Segítetek! Nincs más segítségünk!... Adjatok!

A hangja reszkedett és szemét elhomályosították a könnyek. Ha Jemelján és felesége nem voltak otthon, leült a tűzhely mellé és koldosok módján egyhanguan, szomorúan énekelt:

— Adjatok, adjatok, nincs más segítségem...

Saját falujában nem kapott semmit. Át kellett mennie Szmolnoijéba. Csendes, meleg reggel volt. Feje fölött könnyű felhők gomolyogtak, amiket a szél még nem kergetett széjjel. Kicsiny reggeli hűvös-ség illatozott. Amikor elért a falu mögötti dombra, levette régi fővegét és szinte ujjongva nézett a felhők felé. Hátha esni fog? És a földek közepén bizonytalan, szegénylős hangon dudolta:

— Adjatok, adjatok, nincsen más segítségem...

Énekelt és sírt.

Feljött a nap. Az apró felhők feloldódtak. Nagyapa fáradtan nyelte az ut porát, amit a szél feléje kergetett. Nem ju-

tott el Szmolnoijéba, leült az ut közepén, letette a sapkáját feje alá és a tarisznyát is kiterítette. Egy hosszalábú légy arcába repült. Egy mókás füle mellett füttyjérszett. A levegő terhes volt a kamillavirág illatától. Kissé felemelte fejét és halkán mondotta:

— A halál mégiscsak utolért. Nem tudok tovább.

Leszakított egy piros füzulát, megrágtta és kiköpte. Egy szót se szólt, csak magában gondolta.

— Már magam is füvet ennék, akár csak egy tehen!

Jemelján délben egy kocsisal érkezett meg. Nagyapa ép úgy feküdt az uton, mint Burjonka, a lábait, melyek nemese voltak burkolva, kiterítette csöndes alázatos megadagban. A ló minden pillanában megállott és leejtette a fejét. Már romény sem volt arra, hogy az öreget hazahozza. Jemelján a ló mellett ment és azon igyekezett, hogy semmire se gondoljon, mégis egyre látta a csontos kezeit, amelyek előrenyúltak, hogy megfojtsák őt.

Othon a gyermekek dagadt lábakkal feküdtek. Anyjuk rokonszenvező fájdalommal sirt a kicsiny szobában.

Az öreget lefektették a folyosóra és ráborítottak egy bundát. Amikor látta fia szigorúan összeráncolt szemöldökét, ezeket sugta:

— Ne haragudj fiam, nemsokára meg halok.

5.

Augusztusban a Lugin fivérek elhagyták a falut. Leölték két tehenet, összecsaláltak két kocsit, ráterítették tehénbőröket, a szárukat előre rakták, a kocsi ráterítették a gyermekeiket, rongyokat, mindenféle edényt. Este a kocsi megindult meleg, gözölgő mezőkön át messze kenyérral bő vidék felé.

Jemelján egy tervet gondolt ki. Az öregek és két gyermeknek ugyanis meg kell halnia, a harmadik gyermek majd csak élél valahogy, oda fogja adni valamelyik otthonba. Ő is kocsit fog ácsolni, be fogja fedni Burjonka bőrével és a kiaszott kezű asszonnyal együtt el fog menekülni. Jó gazda volt és a tervet alaposan meggondolta. Egyre visszatér az eredeti ötletéhez. Hiába, másként nem tehetett.

— Hiába másként nem tehetett!

Szívében rejtett fájdalom rezzent, az agyában kurta tompa ütéseket érzett.

Jemelján összeszorította ajkait és három ember halálát várta, akikre bosszul és epedő szemekkel nézett.

Nagyapa azonban még mindig nem halt meg.

Kivitték őt a folyosóról az udvarra az udvarról visszavitték a szobába, feltették a tűzhelyre, innen megint kivitték a folyosóra. Ide-oda cipelték, mint egy öreg korhadó gerendát, ő azonban csak nyögött és egyre összeszűrodot.

Jemelján megfogta dagadt lábait, kellemetlen halotti hideget érzett és örült, hogy a nyomorok mégis csak vége lesz. Azonban az öreg kinyitotta nehézséppillát és fekete ajkairól halaltat:

— Még élek.

Petjenka mint egy halott, úgy feküdt a bőlesőben, mint egy halott, aki kiemelték sírjából. Az éhség lyukakat vajt a meiben, kiszáradta arcán a bőrt, kiráratra oldalán a bordákat, amelyek gyöngédek voltak, mint egy bárány bordái. Csak feje volt még vékony nyakán és elsorvadt kezeit és lábait. Nem ott. Csak hörgött, megrendült és feltárga nagy, éhes száját.

Miska és Serjoszka a földön feküdtek, az ágy mellett, lomhán puffadt testtel. Anna füvel tömte őket, sárga agyagból pogácsákat csinált nekik, de az agyagba belekevert valami kevés korpát.

(Folytatása köv.).

Özv. Friedmann Mari

ingatlan forgalmi irodája, foglalkozik lakások, házak, üzleti helyiségek, gazdasági és gyári telkek bérbeadásának, birtokeladás és vételének közvetítésével. Telef. 45. Braşov, Vár-ucca 47.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Utazók! BERKOVICSE

vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöld-ú. Mérsékelt árak. Kifőző házikonyha

T. Hölgyeim! Tekintsek meg saját parókat

készítményü bubi, transz-parókat formátio, poschtise Hat hónapos villanyos ondolálás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.

„Megbízható” jel-igére levél ment. Kérem átvenni.

Tisztelettel értesítem a közönséget, hogy június 15-én ortodox kóser éttermet nyitok Bázán. — Vég sakter Sighişoara.

Olcson eladó több kapu vasalással el-álva. — Érdeklődni Sámsonnál, Piaţa M. Viteazul No. 36.

Két szoba-konyha, mellékhelyiségekkel álló magas szuterén-lakás azonnal kiadó. Értekezni: „DACIA” építési anyagraktár. Strada Moldovei 4. (Volt Varga-utca.)

Keresek két szép szoba-konyha, fűdőszobás lakást augusztus elejére. — Cim „Szép lakás” jelígre Rudolf Mossehoz Cluj.

Gyakornokot, jóírásut azonnalra keresünk. — „Szombat” je ígre.

Sürgős családi okok miatt 40—50.000 leiel társ kerestetik jól bevezetett, Tordán egyedülálló kóser bodega és étteremhez. — Cim: Özv. Dávid Abrahámné.

Fényezett, modern és antik hálóberendezések, szekrények, asztalok, székek, konyhabutorok és különféle háztartási felszerelések eladók. Str. Xenopol (Szappan-utca) 19.

Elegáns butorozott szoba előszoba-fűdőszobával kiadó. Petőfi-ú. I. 6.

Gyermekkosci kifőző állapotban eladó. — Malom-ú. 10.

Keresek 3—4 szobás modern, de csakis kertes lakást. Ajánlatokat „Komfortos” jelígre a kiadóba.

Tíz lakrészből álló ház üzlethelyiséggel, kert helyiséggel alkalmas nagy telekkel eladó. Cim a kiadóban.

Bécsi ebédli berendezés és antik szalon-garnitúra eladó. Cim a kiadóban.

Naponta kétszer, reggel és este garantált kóser tehéntej kapható modern tejgazdaságtól hol a tehének állandó orvosi felügyelet alatt vannak. Csecsemők és betegek részére ajánlódóan egy tehéntej fejt teje is kapható. — Schwartz Ignácné Cal. Decebal (Rudolf-ú) 36.

UNICUM

borotva borotvaszappan borotvaféző szil borotvaeset önborotváló készülék önborotváló pengék acélárak felülmulthatatlanok

„Unicum” Kun, Calea Victoriei 2

Redőnygyártásban

3 évtizedes tapasztalattal

SZÁNTÓ DEZSÓ ÉS FIA
redőny- és kályhagyára Oradea
első helyen áll.

Acéllemezredőnyök. Esslinguei faredőnyök